5047

KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Központi Könyvtára
Telefon: 176–827 Telex: 224186 mkke h.
1828 Budapest 5. Pf.: 489

ET/Jg

MKKE

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXIX. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM ÁRA: 1,80 Ft 1987. MÁJUS 7.

Ideiglenes hallgatói tagozat

Fésületlen gyűlés

Egyetemisták gyűlésének nevezte magát az a mintegy 50 diák, aki április 22-én összejött, hogy megpróbálja előkészíteni a május 4-i hallgatói gyűlést. A tevékenységcentrumokat reprezentáló résztvevők vitatták a hallgatói gyűlés választási szisztémájának kialakult jogi szabályozását (miszerint a gyűlést minden állami csoport és a tevékenységcentrumok egy-egy választott képviselője alkotja szavazati joggal), illetve azt, hogy az egyetemi tanács hallgatói tagozata pusztán képviselőcsoport legyen. Utóbbiban a legtöbben a diákság kvázi parlamentje és pártja lehetőségét látták. (Ezt formalizálhatná, ha például a hallgatói gyűlés jelölőgyűlésként működne, és olyan hallgatói tagozatot jelölne, amelyről egyfelől az egész egyetemi hallgatóság szavazna, másfelől amely a tevékenységcentrumok képviselőiből állna és a hallgatók minden irányú [sport, közművelődési, tudományos, szociális stb.] érdekeit igyekezne integrálni és képviselni.) Mivel sem a választás kérdésével, sem a tanulmányi és vizsgaszabályzattal, sem az állami támogatások rendjéről szóló szabályzattal, illetve a legutóbbi IP állásfoglalásaival kapcsolatos rektori beszámolóval kapcsolatban nincsenek megfelelően előkészített, a gyűlés elé vihető, véleményezési javaslatalternatívák, felmerült, a vitán, hogy május 4-én előkészítő bizottságot kellene választani, amely az ősszel tartandó hallgatói gyűlésre ajánlásokat dolgozna ki e kérdésekkel kapcsolatban. Vita volt arról tehát, hogy tavasszal miről döntsön e fórum, s így az előzetes tanácskozás nyomán várható volt, hogy nagy vita lesz a hallgatói gyűlés napirendje körül.

A hallgatói gyűlés május 4-én *Csáki Csaba* rektor megnyitójával kezdődött, majd levezető elnöknek megválasztották *Kósa Lajost* (III. tervgazd.).

Az első hozzászóló *Kupcsik József* rektorhelyettes volt, aki a *tanulmányi és vizsgaszabályzat* vitatott pontjai közül továbbra is elfogadásra javasolta, hogy a létrehozandó kari tanulmányi bizottságok elnökei a dékánok legyenek automatikusan. Egyrészt azért, mert — főleg az esti-levelező hallgatók tekintetében — ők vannak a megfelelő információk és jogosítványok birtokában, másrészt másodfokon úgy is ők döntenek.

Hozzászólásában *Bozsó Péter* (IV. tervgazd.) javasolta, hogy az *áthallgatásokról adjanak részletes tájékoztatást*, mivel ennek a formának megnőtt a szerepe.

További módosító *javaslatok hangzottak* el a tanulmányi és vizsgaszabályzattal kapcsolatban arról, hogy a TDK-bírálati szempontok közé kerüljön be az, *hogy az elsődijas TDK jeles diplomát ér, „amennyiben a szakdolgozat iránt támasztott követelményeknek megfelel"*. (A gyűlés végül az eredeti megfogalmazást fogadta el.) *Kolozsvári László* (I. évfolyam) felvetette, hogy *ne legyen olyan tantárgy, amelyből az aláírás megtagadása automatikusan félévismétlést jelent*. Végül a szavazáson *5 tartózkodással* a vitatott pontok kivételével *elfogadták a tanulmányi és vizsgaszabályzatot*. Továbbá 67 szavazattal, 23 tartózkodás és 4 nem ellenében *a gyűlés elfogadta, hogy a kari tanulmányi bizottságok elnökei a dékánok legyenek*.

Ezt követően a levezető elnök nem teljesen világos magyarázatai mellett szavaztak arról, hogy a kari tanulmányi bizottságok tagjait ki választhatja meg. *A szavazás félsikere vitákat váltott ki* magáról a szavazás miként-jéről, és a hallgatói gyűlés határozatképességéről is. *A kibontakozó zűrzavaron nem sikerült úrrá lenni, miközben a jelenlevők egy része kiszivárgott az előadóból.*

A hosszas meddő vita után tértek át a következő napirendi pontra, az *állami és szociális támogatások rendszerére. Ezt a gyűlés elfogadta, azzal a módosító javaslattal, hogy legyen albérleti segély*, amelynek konkrét formáját, *kritériumait azonban később dolgozzák ki.*

Visszatérve a megalakítandó hallgatói tagozat feladatára, *Andrási Miklós* (IV. tervgazd.) kifejtette, hogy *a szervezetnek kellene koordinálni az egyetem öntevékeny csoportjait.* Javasolta továbbá, hogy *egyelőre 13 tag helyett ideiglenes jelleggel 6 hallgatót válasszanak a jelenlegi egyetemi tanácsba, akik majd kidolgozzák a hallgatói tagozat működésének kereteit.* Ehhez csatlakozva *Karvalits Ferenc* (III. pénzügy) hozzátette, hogy a hallgatói tagozatnak egy *„mindennap működő szervezetnek" kell lennie*, amely felvállalja azt az érdekképviseleti űrt, amit a KISZ nem tud vagy nem akar betölteni.

Horváth Gyula, a KISZ-bizottság titkára erre válaszolva elmondta, hogy *a megalakítandó hallgatói tagozat minden olyan kérdésben eljárhat, ami a hallgatói gyűlés két ülése között felmerül, és képviselőjének joga van minden olyan ülésen, döntésben részt venni, ahol a hallgatókat érintő kérdésekben határoznak.*

Kósa Lajos továbbra is *show-ba illő vitavezetése* mellett, mintegy másfél órás szócsata közepette, hat szavazási fordulóban sikerült lebonyolítani a választást. *A gyűlés 6 tagú ideiglenes hallgatói tagozatot választott*, amely az októberi hallgatói gyűlésig ellátja a diákság képviseletét az egyetemi tanácsban, és a diákság, az érdeklődők bevonásával döntési javaslatokat, alternatívákat dolgoz ki a mostani gyűlésen vitatott kérdésekről az októberi tanácskozás számára. A jelenlévők többsége akaratának megfelelően *a hattagú testület maga választotta meg elnökét.* Az ideiglenes hallgatói tagozat tagjai: *Kalmár Péter* (II. évf. külgazd., 62 szavazat), *Gáspár Tamás* (IV. évf. tervgazd, 60 szavazat), *Andrási Miklós* (IV. évf. tervgazd., 43 szavazat), *Bozsó Péter* (IV. évf. tervgazd., 43 szavazat), *Bajnai Gordon* (I. évfolyam, 39 szavazat) és *Lenger Csaba* (III. évf. tervgazd., 39 szavazat). *Az elnök Gáspár Tamás lett.*

A hallgatói gyűlés megbízta ezt a testületet, hogy válasszon ki 3 diákot az egyetemi központi tanulmányi bizottságban való részvételre. Ezek a hallgatók nem lehetnek a testület tagjai és szintén októberig látják el tisztüket.

Az utolsó napirendi pont a rektori beszámoló vitája, majd elfogadása volt. A felvetett problémákra *válaszolva Csáki Csaba* rektor biztató *képet festett a jegymegajánlások, az elővizsgáztatás és az áthallgatások elterjedésének jövőbeni lehetőségeiről, valamint a számítógépes ellátottság fejlődéséről. Ugyanakkor a sportolási és sokszorosítási feltételek javulásával a közeljövőben nem számolhatunk.* Az SG helyiségigényére válaszolva a rektor elmondta, hogy a főépület helyiségeinek elosztásáról a vezetői értekezlet dönt, ezért a kéréssel a döntést előkészítő *Dobrovits Iván* rektorhelyetteshez kell fordulniuk.

N. G.—K. S.

Pozsgay Imre, a Társadalomtudományi Klubban

A Közgáz Társadalomtudományi Klub április végi rendezvényén több mint 300 érdeklődő szorongta-állta végig *Pozsgay Imre* politológusnak, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa főtitkárának országunk politikai, társadalmi helyzetéről, a szükséges átfogó reformok irányairól és esélyeiről szóló szuggesztív előadását, a nagyszámú kérdésre, hozzászólásra adott őszinte válaszait.

Az előadás, majd a forró hangulatú est végén nagy taps köszöntötte és köszönte meg Pozsgay Imre felelős gondolatait.

Ideológiai konferencia lesz

Politikai rendszerünk működésének és fejlesztésének időszerű kérdései címmel egyetemi pártbizottságunk ideológiai konferenciát rendez május 11-én. A konferencia vezetője *Poller Imre* tanszékvezető docens, a pártbizottság tagja. Előadó *Pozsgay Imre* címzetes egyetemi tanár, az MSZMP KB tagja, a HNF főtitkára. Korreferátumot tart *Szarvas László* docens, pb-titkár, Az MSZMP megújulásáért — az egyetemi pártbizottság tapasztalatai alapján címmel.

Megismételt küldöttgyűlés

Apparátusa lesz a KISZ-bizottságnak

Az ismételten összehívott küldöttgyűlés április 23-án ült össze. Végig a választottak kétharmada, 68-69 küldött volt jelen. Először *Horváth Gyula leköszönő KISZ-titkár fűzött néhány kiegészítést a múltkori vitát összegző megjegyzéseihez.* Ezek közt elmondta, hogy *tisztázták B. Kiss Tamással a március 26-i küldöttgyűlésen felmerült nézeteltérésüket.* Horváth Gyula félreértette B. Kiss Tamásnak a KISZ-bizottság anyagi elszámolási gondjaira utaló megjegyzéseit. Tamás nem a pénzügyek teljes összezavarodásáról beszélt, hanem arról, hogy előfordult néhány hiba. Ezzel Horváth Gyula is egyetértett.

Ezután *megvitatták, hogy a küldöttgyűlés létrehozzon-e a KISZ-bizottság mellett egy KISZ-szervező bizottságot.* Ez a testület *operatív, apparátusszerű szerveződés lenne a nagy rendezvények szervezésére és anyagi fedezetének előteremtésére, illetve a mindennapi szervezési feladatok ellátására-segítésére, és a politikai funkciókat ellátó KISZ-bizottság mellett működne.* Létrehozásával kapcsolatban *két vitapont merült fel.* Az egyik, hogy *e testület függetlenített vezetője betöltené-e a KISZ-bizottság szervezeti titkári, általános politikai helyettesi funkcióját, vagy sem.* Mint kiderült, *nem erről lenne szó, hanem kifejezetten szervezési feladatok megoldásáról.* A másik, hogy *e függetlenített vezetőt* (az eredeti javaslattal összhangban) *a küldöttgyűlés válassza-e, vagy pályázat útján töltsék be e posztot. Erről később szavaztak.*

E másfél órás vita után került sor a szavazásokra. A küldöttgyűlés *egy tartózkodás mellett elfogadta a KISZ-bizottság beszámolóját* és a KISZ-szervezet *új politkai programját.* Úgy döntött, hogy *11 tagú új KISZ-bizottságot választ* (7 nem, 3 tartózkodás). Létrehozott egy a KISZ-bizottság mellett önállóan működő *3 tagú pénzügyi ellenőrző bizottságot*, amelynek elnöke csak számviteli szakember lehet (2 nem, 6 tartózkodás). Megszavazta a *szervezési bizottság felállítását* (5 nem, 10 tartózkodás) és úgy döntött, *ennek vezetőjét pályázati úton kell kiválasztani* (43 mellette, 18 ellene, 8 tartózkodás). Döntött arról is, hogy *idén a KISZ-bizottság bírálja el a pályázatokat, de a jövő évtől kezdve ez a küldöttgyűlés feladata lesz.*

Ezt követően a gyűlésen nem tartottak szavazást Foltányi Árpádnak azon javaslatáról, miszerint a küldöttgyűlés adjon Nívó-díjat a Rajk László Szakkollégium Reformklubjának a KEN-en a Fordulat és reform című koncepciójáról rendezett vitaestjéért. (Az új KISZ-bizottság első ülésén megtárgyalja ezt a kérdést.)

A kétfordulósra sikeredett idei küldöttgyűlés a választásokkal ért véget. A *KISZ-titkár ismét Horváth Gyula* lett 66 szavazattal. *Ő lesz egy éven át egyetemünk képviselője a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsában* is (63 mellette szavazat).

A KISZ-bizottság tagjai: *Sugár András* (statisztika tanszék, 61 szavazattal), *Szeleczki Zsolt* (II. évf. nemzetközi, az AIESEC tagja, 58 szavazattal), Bodnár Zsigmond (szervezés tanszék, 57 szavazattal), *Bajnai Gordon* (I. évfolyam, 55 szavazattal), *Andor László* (II. évf. pénzügy, az instruktorok képviseletében, 53 szavazattal), *Becsey Zsolt* (IV. évf. nemzetközi 47 szavazattal), *Leitold László* (II. évf. ipar, 46 szavazattal), *Kostyál Ferenc* (I. évfolyam, 42 szavazattal), *Nagy Ernő* (III. évf. ipar, a Rajk László Szakkollégium tagja, 40 szavazattal) és *Novák Mária* (IV. évf. pénzügy, 38 szavazattal). A pénzügyi ellenőrző bizottság elnöke *Adorján Csaba*, a számvitel tanszék tanársegéde lett 62 szavazattal. Tagjai: *Nádpataki Etelka* (II. évf. tanár B, 61 szavazattal) és *Persovits Csaba* (II. évf. áruforgalom, 56 szavazattal).

K. S.

Az idei egyetemi TDK-konferencia tapasztalatai

Az idén ismét magasra szökött a TDK irási kedv az egyetemen. Minden eddiginél több, *115 dolgozatot neveztek a konferenciára.* Ez különösen figyelemre méltó akkor, ha figyelembe vesszük, *hogy több, mint másfélszáz hallgató írta* a fenti mennyiségű dolgozatot. A konferencia változó érdeklődés mellett zajlott le, volt olyan szekció, ahol csak a résztvevők és a zsűri árválkodott a teremben, *volt azonban olyan is, amelynek több mint harminc hallgatója volt a résztvevőkön kívül.*

Téma szerint a dolgozatok meglehetősen széles skálán mozogtak, ezért *összesen 20 szekcióban hangzottak el előadások.*

Néhány adat a résztvevőkről. *A pályázók majdnem fele negyedéves, egyharmada pedig harmadéves volt*, de örvendetes, hogy a *másodévesek közül is huszonnégyen írtak TDK-t.* A szakok szerinti megoszlást tekintve el kell mondani, hogy *általában a kisebb szakokon születtek nagyobb számban dolgozatok.* Különösen *kiemelkedően szerepeltek a szociológia szakosok. Harmincketten írtak pályamunkát, aminél többet csak a külgazdasági szakosok produkáltak*, ám az összehasonlításkor figyelembe kell azt is venni, hogy a külgazdasági szak létszámát illetően több, mint négyszer akkora a szociológiánál.

A kisebb szakok közül még *a tervgazdasági szakosok 27 szerzőjét kell megemlíteni.* Részben a szakosok magas száma tette szükségessé azt, hogy *három szekció is legyen szociológiai témában*, bár a szociológia szakosok mintegy fele így is más szekciókban, különösen az eszmetörténeti és makrogazdasági szekciókban tartotta meg előadását.

Az egész konferencián egyébként a beadott 115-ből *106-ot olvastak fel, négy esetben a bírálók nem tartották elégségesnek a dolgozat színvonalát, öten pedig nem jelentek meg a felolvasáson, feltehetőleg alacsony pontszámuk miatt.* Összesen *16 első díj, 23 második és 17 harmadik díj talált gazdára*, a szekciók színvonalától függően változott ugyanis a kiosztható díjak száma. Különböző más forrásokból még *számos különdíjat osztott ki a zsűri*, ezeket tanszékek, kutatóintézetek, vállalatok, valamint a KISZ KB és az egyetemi KISZ-bizottság finanszírozták.

A TDK-mozgalomnak évről évre *bázisát jelentik a hallgatói öntevékenység centrumai*, elsősorban persze azok, amelyekben valóban folyik szakmai-tudományos munka is. Idén is a dolgozatok jelentős része származik *olyan hallgatóktól*, akik tagjai a *Rajknak, a TEK-nek, a Kőrösi Csoma alapszervezetnek vagy a nemrég alakult Széchenyi Szakkollégiumi Csoportnak.* Ezek közül a hallgatói csoportok közül is *kiemelkedve, a Rajk László Szakkollégium tagjai írták a dolgozatok csaknem egynegyedét*, s ez az arány még az összegyetemi rekordlétszámon belül is magas, hiszen a hetvenfőnyi kollégium a hasonló korú hallgatók töredékét jelenti. Miután a *25 dolgozatnak összesen 44 szerzője volt*, ez annyit tesz, hogy *a szakkollégisták több, mint fele írt dolgozatot.* (A 25 dolgozatból egyébként *18-nak volt egy vagy két szerzője*, a többit nagyobb csoportok, kurzusok kollektívái írták). A dolgozatok minőségét jelzi, hogy *nyolc első, öt második és három harmadik díjat szereztek a Rajk szakkollégisták.*

Az egyes szekciók munkájáról egyébként bővebben lehet olvasni a következő oldalakon, itt még egy dologra érdemes kitérni. *Új bírálati szempontrendszer szerint pontoztak idén az opponensek. A két bíráló 9-9 pontot* adhatott egy dolgozatra, s ehhez tehetett *még hozzá összesen nyolc pontot a szóbeli zsűri.* Így *maximum 26 pontot lehetett elérni.* Az új bírálati szempontrendszert illetően egyébként *több kritika érkezett vissza az opponensektől.* Egyrészt *túl szigorúnak tartották.* Ehhez képest a visszaérkezett *bírálati pontszámok mintegy fele egyenlően oszlott meg a 6-os, 7-es és 8-as pontszám között.* Ennél valamivel kevesebb volt a 4-es, 5-ös pontszámok száma. A visszaérkezett *bírálatok tíz százaléka volt 9-es*, viszont *alig több, mint tíz százalékot tett ki összesen a 0, 1, 2, 3 pontszámokkal visszaérkező bírálatok száma.* A fentiekből így két dolog is megállapítható. Egyrészt *a bírálók egy része valószínűleg nem alkalmazkodott a valóban szigorú kritériumokhoz*, hiszen meglehetősen magas az adott pontok átlaga. Viszonylag *kevés volt viszont a maximális pontszám*, ami azért mégis csak lehetővé tette, hogy az igazán kiváló dolgozatok elváljanak a többitől.

A bírálati szempontrendszert ért másik típusú kritika szerint *kevés a tíz skálafokozat az értékelésre.* Itt látni kell azt is, hogy a dolgozatok zömének szóródása korábban a 22-es maximális pont esetében sem volt nagyobb tíznél, bár az is igaz, hogy jelenleg a viszonylag kevés 3 alatti pontszám miatt a bírálatok zöme a felső 7 skálafokozat között oszlott meg. (Ez megegyezik a korábbi évek tapasztalataival, hiszen ott 15 és 22 között oszlottak meg a pontok.)

Harmadrészt *tartalmi indokkal érték kritikák a bírálati szempontokat.* Ezek szerint a megadott szempontok túl *nagy súlyt helyeztek a szakirodalmi ismeretekre*, és a több dimenzióban megfogalmazott *pontszámkritériumok nehezen tették lehetővé az egyértelmű besorolást.* Az egyáltalán nem tartható bajnak, ha az értékelési kritériumrendszer széles körű olvasottságra ösztönöz, meg kell azonban azt is állapítani, hogy *vannak olyan témák is, amelyekre vagy a szakirodalom hiánya, vagy a munka eredetisége miatt nem alkalmazható a pontrendszer.*

Összességében *úgy vélem, hogy az új szempontrendszer megfelelt a vele szemben támasztott igényeknek* (legyen jobb, mint az előző), az első év tapasztalatai viszont arra intenek, hogy *a Hallgatói Tudományos Tanácsnak néhány, a kritériumrendszert érintő kérdést újra kell gondolnia.*

A konferencián sok kiváló előadás hangzott el, *s voltak olyan dolgozatok is, amelyeket a zsűri és a két írásbeli bíráló egyaránt publikálásra javasolt.* Ennek tudatában és a széles körű részvétel ismeretében azt mondhatjuk, hogy *a konferencia sikeres*, jó fóruma volt a hallgatói tudományos tevékenység megméretésének.

Tóth István

A KDC vendégei: Katona Klári, Presser Gábor, Demjén Ferenc, Vitray Tamás

A Közgáz DiákCentrum következő bulija május 8-án (pénteken) 19.30-kor kezdődik az egyetem főépületében. A műsor *KATONA KLÁRI* és barátai, közreműködik a *Saturnus* együttes, valamint *Demjén Ferenc* és *Presser Gábor.* Meghívott vendégünk *Vitray Tamás. Sebők János* (a Beatlestől az újhullámig és sok más pop-könyv szerzője) lemezklubja. Genesis-film, casino, diszkó, teaház. Jegyelővétel szerdán és csütörtökön 16—19-ig. Közgázosoknak most is 50 Ft a jegy. Mindenkit szeretettel várunk!

Egyetemi TDK-konferencia

Hatalomnélküliség és önelidegenedés

Négy dolgozat került a szociológia harmadik szekciójába. **Csizmadia Katalin** (V. évf., tanár A-szociológia szak) a nagy hagyományokkal rendelkező, ugyanakkor évek óta nehéz helyzetben lévő Ganz-MÁVAG 150 dolgozóját kérdezte meg egy kérdőív segítségével. Vizsgálatát 30 mélyinterjúval egészítette ki.

A munkával szembeni érzelmi viszonyokról

érdeklődve az derült ki, hogy a kérdezettek 90 százaléka szereti a munkáját. A munkával való elégedettség az életkor szerint nem változik számottevően, de azért némi emelkedést mutat. Arra a kérdésre, hogy mivel elégedetlenek, a munkaszervezés alacsony színvonala, a nem megfelelő bérezési rendszer és az anyaghiány volt a leggyakoribb válasz — az alacsony teljesítményeket tehát úgy tűnik, hogy ez a három tényező és nem a munkások rossz hozzáállása indokolja. A megkérdezetteknek körülbelül egynegyede szeretne foglalkozást változtatni, főleg a fiatalok és a magasabb iskolai végzettségűek.

Mennyire szükségszerű, hogy az automatizált termelés elidegenedést szül? — tette fel a kérdést **Gille Zsuzsanna** (IV. évf., közlekedés-szociológia szak), aki a munka elidegenedésének eleddig jórészt filozófiailag megközelített kategóriáját próbálta empirikusan is megfoghatóvá tenni. Robert Blauner szerint a modern termelés technikája és a bürokratikus ipari szervezet elvei által gyakorolt elidegenítő hatásokat bizonyos tényezők eltéríthetik. A technológia, a munkamegosztás, a társadalmi szervezet, és a gazdasági környezet az a négy tényező, ami erősítheti, de ellensúlyozhatja is az elidegenedést, aminek négy típusa lehetséges: a hatalomnélküliség; a munka tartalmatlansága; a munkás társadalmi elidegenedése; és a munkás önelidegenedése. Gille Zsuzsanna ezeket a típusokat próbálta megvizsgálni egy nemzetközi felmérés adatait felhasználva. Ez a felmérés tíz ország esetében vizsgálta meg az elektronikai iparban dolgozók tudati viszonyait. A hatalomnélküliséget tekintve az NSZK, Olaszország és Hongkong mutatja a legkedvezőtlenebb képet. A munka tartalmatlansága, céltalansága, értelmetlensége leginkább Anglia, az NSZK és Hongkong esetében jellemző, míg a legkevésbé a svéd munkások panaszkodnak erre.

A társadalmi elidegenedés,

ami egyebek között azzal ragadható meg, hogy a munkás kivel vállal érdekazonosságot Anglia, Hongkong és Lengyelország esetében jelent problémát, ellentétben az olaszok viszonyulásával. A kilátástalansággal, vagy a befolyásolási képesség hiányával is jellemezhető önelidegenedéshez az angol munkások állnak a legközelebb.

Az összképből az derül ki, hogy az angol, a hongkongi és a nyugatnémet munkások a legelidegenedettebbek. Angliában ez nem elsősorban a technikának, hanem a kemény ellenállást tanúsító, dacos munkásrétegnek tudható be. A másik két országnál az tűnik a magyarázatnak, hogy magas a nagyüzemben és a sorozatgyártásban dolgozók száma, ám ez például Svédországban nem okoz elidegenedést. Mindezekből az következik, hogy az előbb említett tényezők, ha alkalmasak is az elidegenedés megfoghatóbbá tételére, nem határozzák meg annak mértékét egyértelműen.

Kisgyörgy Ilona és **Papp Andrea** (IV. évf., agrár-szociológia szakosok) előadásukban a Csepel Vas- és Fémművekben végzett, 150 fős mintára támaszkodó kérdőíves vizsgálatukat, illetve az ehhez kapcsolódó interjúkat ismertették. Arra voltak kíváncsiak, hogy a munkásfiatalok hogyan vesznek részt a második gazdaságban, illetve szűkebben a mezőgazdasági kistermelésben. 63 embert találtak, aki mezőgazdasági kistermeléssel foglalkozik. Ezeknek valamivel több, mint fele csak növénytermesztéssel, míg a többi állattenyésztéssel is próbálkozik. A segédmunkások egynegyede, a betanított munkások, a szakmunkások és a művezetők közel fele végez kistermelést. Nagyrészt vidéki dolgozókról van szó.

A szerzők négy fő mezőgazdasági kistermeléstípust különítettek el: 1. Alacsony ráfordítás, átlagon felüli jövedelem (kisállattenyésztők; főként budapestiek és szakmunkások, művezetők); 2. Önellátásra termelők (zöldség-, gyümölcstermelők, csak azt értékesítik, ami a fogyasztás után fennmarad; heterogén csoport); 3. Hagyományos állattenyésztők (viszonylag alacsony jövedelem; főleg vidékiek, 90 százalékuk elsőgenerációs munkás); 4. Nagy időráfordítás, magas jövedelem (intenzív növénykultúrákkal foglalkozók, fóliázók; valamennyi a Csepel-szigeten lakik, ahol nagy hagyományai vannak ennek).

Végezetül a motivációk szerint is megkülönböztettek típusokat. Ezek: a státuszfejlesztő (életmódjavítás); az örökítő (a gyerekeiért dolgozik); a vállalkozó (kockázatvállalás); a szinten tartó; a hobbiból tevékenykedő.

Malinák Judit és **Érsek Zsolt** (III. évf., közlekedés-szociológia, illetve tervgazdasági szakosok) a jelentős anyagi kihatásokkal járó döntések egyikén, a felsőoktatásban való továbbtanulás példáján igyekezett bemutatni

a „homo oeconomicus" magatartás módosulásait,

illetve a gazdasági beállítottság szerinti különböző embertípusokat. Ötféle motivációt különítettek el a pozitív továbbtanulási döntés magyarázatául: 1. kitörés (a társadalmi felemelkedés útja; erős anyagi motiváció); 2. réteghelyzet-átmentés (anyagi és társadalmi motiváció); 3. képességmegszerzés (lehetőség az előrejutásra a képességek révén), 4. jogosítványszerzés (lehetőség az előrejutásra a jogosítványok megszerzése révén); 5. fogyasztói motiváció (a tanulás, mint önérték). E típusokat megpróbálták megfeleltetni a Maslow szükséglethierarchiája által meghatározott, illetve a Riesman alkotta embertípusoknak.

Ezután konkrét adatokra támaszkodva azt állapították meg, hogy a felvételi keretszám, illetve az egy főre jutó oktatási kiadás döntő mértékben meghatározza a felvételizők számát. Ennek kapcsán felhívták a figyelmet a központi döntéshozók felelősségére. Azt is kimutatták, hogy a fizikai szülők gyerekeinél a gazdasági beállítottság erősebb, inkább főiskolára jelentkeznek.

Készítettek egy kérdőíves felmérést is, egyetemünk hallgatói között. Három kérdéscsoporttal foglalkoztak. Az elsőben arra kerestek választ, hogy mennyire jellemző a hallgatókra a gazdasági meghatározottság, a pénzügyi kalkuláció. Itt az derült ki, hogy az alsófokú végzettséggel rendelkező szülők gyerekeinél ez jóval erősebb, mint az értelmiségi családokból érkezőknél. A nem közvetlenül gazdasági tényezők szerepét kutatva azt látták, hogy a felsőfokú végzettségű szülők határozottabban kezdeményezik gyerekeik továbbtanulását, mint a többiek. Végezetül az egyetemmel szembeni elvárásoknál azt tapasztalták, hogy a fiúknál erősebb az anyagi biztonság motívuma, míg a lányoknak inkább intellektuális elvárásaik vannak. Az elsősöknél a munka, a szakma megszerzésének motívuma hátulra, míg a végzősöknél legelőre került. Összefoglalóan az állapítható meg, hogy a jelentkezésnél a hosszabb távon megszerezhető anyagi előnyök motiválnak a legerősebben, szemben a társadalmi változókkal. A diákok között ebből a szempontból is jelentős különbségek vannak. A két domináns típus réteghelyzet-átmentésre, illetve kitörésre törekszik.

-ri -in

A társadalmi önismerettől az általános ellenségképekig

Az egyetemi TDK-konferencia gazdaságtörténet szekciójában három dolgozat került felolvasására, elsőként **Meleg József**

Nagy Imre közgazdasági nézeteivel

foglalkozó munkája.

Bevezetőjében témájának kiválasztását indokolta meg, megállapítva, „Nagy Imre ránk hagyott szellemi öröksége politikai szempontból és politikusok által többször, kimerítően megbíráltatott, de nézetrendszerének tudományos és tárgyilagos feldolgozása mind a mai napig várat magára. Ez a téma ma is szigorú tabunak számít, legfontosabb műveit, köztük azokat is, amelyeket az 50-es években 100 ezres példányszámban terjesztettek, szigorúan zárolt anyagként kezelik a könyvtárak."

A szerző célja dolgozatával annak a ma kritikátlanul élő és a köztudatba mélyen belegyökerez(tet)ett koncepciónak a megcáfolása volt, mely szerint Nagy Imre közgazdasági nézeteivel a revizionizmus éledt újjá a magyar munkásmozgalomban, s ettől logikusan vezetett életútja osztályának és hazájának 1956-os elárulásáig. Az előadó felhívta a figyelmet arra, hogy Nagy Imre közgazdasági nézeteit az 56-os események politikai érdekek diktálta szemüvegén keresztül történő értékelése eltorzítja, meghamisítja.

A revizionizmus fogalmának, tartalmának elemzésével, kialakulásának és fejlődésének történeti áttekintésével folytatta Meleg József, majd ezt összevetve a bolsevizmuson nevelkedett Nagy Imre nézeteivel arra következtetett, hogy a revizionizmus cimke politikai értékítéletet tükrözött, tudományos megalapozottság nélkül. Ezt követően Nagy Imre agrárközgazdasági és gazdaságpolitikai tételeit ismertette a szerző, összehasonlítva azokat elsősorban Buharin elméletével.

Összefoglalva rámutatott, hogy bár Nagy Imre a közgazdasági gondolkodás terén nem állított fel önálló, új téziseket, a sztálini modernizációs modell kiigazításának, helyrebillentésének talaján állva, mégis korának kiváló, reálisan gondolkodó közgazdásza volt. „Más lapra tartozik a politikai eszmék, a politika területe, ezek elemzése már egy másik dolgozat témája lehet.

Az előadást követő hozzászólások többek között a következőket hangsúlyozták: Nagy Imre közgazdasági megítélése szakmai kérdés kellene hogy legyen; reális társadalmi önismeretünkhöz hozzátartozna Nagy Imre közgazdasági tevékenységének tudományos megalapozottságú és objektív ismerete is; szükség lenne a mai viszonyokra vonatkoztatva tisztázni a revizionizmus fogalmát, tartalmát; továbbá támogatták azt a felvetést, hogy a dolgozat kapjon publikálási lehetőséget valamilyen formában a nagyobb nyilvánosság előtt.

Másodiknak **Csaba Iván** ismertetett egy kollektív munkát (Ambrus L., Lóránt, Bertalan Imre, Fölsz Attila, Karvalits Ferenc, Mink András, Vörös Miklós), melynek témája

a „Kampánymechanizmusok"

volt. Az esettanulmányokon keresztül a politikai rendszer problémákhoz fűződő magatartásmódjait vizsgálták. Megfogalmazásukban a kampány demokratikus intézményrendszer hiányában a politikai intézményrendszer érdekérvényesítésének, hatalomgyakorlásának, a mozgósításnak az eszköze. Eszerint a kampányt felfoghatjuk irányítási módszernek egy nem piaci koordinációban, melyben a folyamatok csak akkor ellenőrizhetők, ha mindenre utasítás van.

A kampányok eredményessége nehezen mérhető, ugyanis egyfelől az intézményrendszer szüli a kampányokat, másfelől azok sajátos intézményeket teremthetnek, amelyek rákos sejtek módjára elburjánozhatnak. A kampányok révén a „rendszer magához nyúl", direkt politikai kapcsolatok létesülnek, operatív beavatkozás folyik a hierarchiában felülről lefelé.

Az esettanulmányokból általánosítható, hogy a kampányok integrálnak és legitimizálnak is egy politikai mechanizmust, kétarcúságuk több területen megmutatkozik, így például problémákat vetnek fel, de a felvetés módja magában hordja azok eltussolását is; megjelenésüket cselekvésképtelenség, beavatkozásképtelenség indukálja, miközben ezt igyekszik leplezni. Hozzájárul mindehhez, hogy a mennyiségi jelzések politikai szűrőn át transzformálódnak, s így a rendszer retináján már egy más világ képe jelenik meg.

A különböző időpontokban lejátszódó kampányok változó hangneme, retorikája, eszközeik tükrözik a politikai intézményrendszer finomodását, változásait. Az eszközök között vannak állandóak is, mint például az általános ellenségképek alkotása, ahol személyek vagy károsnak tartott jelenségek személyesítik meg az ellenséget (mint pl. a laza munkafegyelem).

Az előadást követő vitában több kérdés felmerült. Nevezetesen nem derült ki az összefoglalóból, hogy az elemzett jelenség rendszerspecifikus-e, vagy hozzátartozik a modern államrendszerekhez? A kampány mint intézmény miféle? Katonai genezise van, militarizált fogalom, s hogyan válik a militarista technika gazdasági problémákat „megoldó" eszközzé?

Értékes felvetés volt a kampánnyal kapcsolatban, miszerint a párt működésének határai igen rugalmasak, s a jelenség a jogilag nem formalizált területek vezetéséhez jelent hatalomgyakorlási eszközt; továbbá hogy a kampányban jelen van a megfélemlítés, a dezorganizáltság, a hozzá nem értés és annak leplezése, az „agymosás", valamint a régi módszerek használatának csődje.

A szekció utolsó előadója **Incze Zsolt** volt, aki **Szakadát Lászlóval** közösen

a munkaverseny jelenségét,

kialakulását elemezte egy 50-es évek eleji konkrét példán keresztül.

Kiindulópontjuk az volt, hogy lehetséges-e egy olyan totalitárius, utasításos tervgazdálkodó rendszerben ilyen nagyméretű, önkéntes, spontán lelkesedés, a tervgazdálkodás logikájával ellentétes tervtúlteljesítési verseny? A dokumentumok alapján megállapították, hogy a munkaverseny felülről a legapróbb részletekig kidolgozott, a párt, a szakszervezetek részéről megtervezett jelenség. Nélkülöz minden gazdasági racionalitást, ellentmondásban áll a tervgazdálkodás intézményrendszerével, ugyanakkor a szocialista embertípus (többségben) létét akarták vele bizonyítani.

A dolgozat ismertetése után vita alakult ki abban, hogy tipikus, vagy atipikus jelenségnek tekintendő-e és milyen megközelítésből a kongresszusi munkaverseny. Az egyik hozzászóló megállapította, a munkaversenyen keresztül kívánta az apparátus bizonyítani, hogy képes vezérelni a társadalmat, s sokszor nem is az eredmény volt a lényeg. Fontos szerepe volt a sajtónak az események dokumentálásában. Elhangzott az is, hogy az ötvenes évek után többször volt példa hasonló munkaversenyre, ami azt bizonyítja, hogy bár finomodva, de még mindig a régi mechanizmusok és eszközök működnek a társadalomban.

A szakszervezeteknek a munkaversenyben betöltött szerepét értékelve felmerült, hogy az abban elért kiemelkedő eredmények alapján rendezett normák a dolgozó osztályok fokozott kizsákmányolását segítették elő a voluntarista, gazdasági racionalitást nélkülöző, pazarló célok megvalósításában.

Mindhárom TDK-dolgozat sok értékes és érdekes felvetést tartalmazott, amit az érdeklődő jelenlévők — hallgatók és oktatók — továbbiakkal gazdagítottak. Milyen szép lenne, ha az ilyenfajta együttgondolkodásra a TDK-konferenciákon kívül is mind többször volna lehetőség!

B. J.

Tudományágak találkozása a gazdaságelmélet szekcióiban

A közgazdaságtan, a szociológia és a politikaelmélet közös fogalmi rendszerbe fogását ígérő téma feldolgozását kezdte meg *Karajánnisz Manolisz* IV. évfolyam pénzügy-szociológia szakos hallgató *Explikációs irányzatok a közjavak irodalmában* című, az egyetemi tdk konferencia gazdaságelméleti szekciójában ismertetett dolgozatában. Összefoglaló megállapításai szerint *„léteznek olyan javak, amelyek előállításában és elosztásában a szabályozatlan piac* (vagy másképpen: az atomizált és külső kényszer vagy ösztönzők nélküli cselekvés) *nem vezet, nem vezethet kielégítő eredményre.* Ennek megértéséhez, a bajok gyökerének feltárásához a közjavak fogalmának megfelelő kidolgozása adja meg a kulcsot. *Olyan javakról van szó, amelyeket egyidejűleg több ember, is élvezhet, ha már sikerült azokat előállítani".* Ilyen jószág például a *rádióadás,* amelyre igaz, hogy ha a „hallgatók száma a kétszeresére nő, akkor az elfogyasztott jószágmennyiség is a kétszeresére nő, miközben a rádióadás költségei változatlanok maradnak." *Mancur Olsen* elfogadja ezt a definíciót, amely *szerint tehát a közjavak olyan javak, amelyeket ha valamely társadalmi csoport valamelyik tagja, mint fogyasztó igényt tart rájuk, gyakorlatilag nem lehet megtagadni a csoport más tagjától sem, ugyanakkor kitágítja a fogalmat.* Mint mondja, „egy közös cél megvalósítása vagy egy közös érdek realizálása voltaképpen azt jelenti, hogy valamilyen köz- vagy kollektív jószágot sikerült biztosítani az érintett csoport számára, illetve... a kollektív javak többségét csupán egy meghatározott csoportra vonatkozásban definiáljuk. Az egyik kollektív jószágot az egyik, a másikat a másik csoport veheti igénybe, az egyik kollektív jószág az egész világ számára előnyös lehet, a másik csak két meghatározott ember számára". Így — Olsen szerint — *egy vegyiüzem szennyezését korlátozó törvény közjószág az adott csoport tagjai számára — amennyiben azt a tagok harcolják ki.* Ezúton a közjavak elmélete leíró, analitikus szemlélet helyett a probléma motivációs hátterét kutató gondolatrendszer lehet, vagyis cselekvéselmélet. Ezzel viszont *az ökonómia fogalmi apparátusát alkalmassá teszi a szociológiai és a politikaelmélet számára, egyfajta kapcsolatokat teremtve a diszciplinák között.*

Nehéz feladatra vállalkozott *Csermely Ágnes* II. évfolyam tervgazd. szakos hallgató, aki *Alku a gazdaságban* (egy játékelméleti megközelítés) című dolgozatában *egy szigorú alkalmazási feltételekkel dolgozó matematikai elmélet gyakorlati alkalmazhatóságát vizsgálja.* Munkájának szóbeli ismertetése után *vitát kavart,* hogy az az amúgy is szinte lehetetlennek látszó feladat, hogy az alkukat, alkupozíciókat, erőviszonyokat matematikailag mérjük és ennek alapján leírjuk, végképp megoldhatatlannak tűnik a hierarchikus szervezetekben folyó alkukra vonatkozóan. *A szocialista gazdaságok irányítási hierarchiája formálisan kizárja az alku lehetőségét, mert elvileg a terveknek megfelelő szabályozórendszerek szabályainak alkalmazására redukálja az igazgatási szerveknek a vállalatokra vonatkozó „döntéseit". Ugyanakkor mindenki tudja, hogy a gyakorlatban ez nem így történik. A vállalatok informális alkuviszonyban vannak a központtal, bár utóbbi bármikor úgy dönthet, hogy él a hierarchia adta lehetőségeivel, és átalakítva a szabályozórendszert teljesen átrendezi a vállalatok alkupozícióit. A szerző azt a feladatot jelöli ki dolgozatával, hogy matematikai eszközökkel leírja ezeket az alkukat.* Ez nagyon nehéz lesz, de *a modellszerű feldolgozás szépsége mellett nagyban hozzájárulhat a probléma jobb megértéséhez.*

A szekcióban e dolgozatok mellett még négy érdekes, ígéretes dolgozatot ismertettek szerzőik, vitattak meg a résztvevők.

K. S.

A rövid távú gazdaságpolitika áldozatai

Újra kell tanulni a demokráciát

„A harmincas évek falukutatóinak lendülete jutott eszembe az előadásokat hallgatva" — mondta valaki a TDK-konferencia első szociológia szekciójának befejezése után. Figyelemfelhívás társadalmunk helyi, de szélesebb körben is tanulságos problémáira, erős igény a valóság feltárására, módszertani alaposság és jelentős munkabefektetés tükröződött az elhangzott előadásokból. Az antropológusoktól kölcsönvett kifejezéssel élve konkrét terepmunkát végeztek a dolgozatok készítői, és az erről készült beszámolók valóban az eredményeket összegző esettanulmányok voltak. Örvendetes, hogy a hat dolgozat tizennégy szerzőjéből heten még csak másodévesek, ez ígéretesnek tekinthető a következő évek konferenciáira nézve is.

Az egész egyetemi konferenciát tekintve is erős szekció pályamunkáinak elbírálása és sorbarendezése komoly feladat elé állította a zsűrit, amelynek elnöke (csakúgy, mint a másik két szociológia szekcióban is) **Andorka Rudolf** tanszékvezető volt. A gazdaság térbeli megjelenése a mai közgazdasági gondolkodásban meglehetősen háttérbe szorul, pedig ennek komoly társadalmi és irányítástechnikai követelményei vannak — fejtette ki előadásában Andor László (II. évf., pénzügy szak). A gazdaság valós térhálózatát az eddigieknél jobban figyelembe vevő közigazgatási rendre van szükség, ha a társadalmi többlettermék térbeli megteremtését és elosztását erősebben kívánjuk egymáshoz kapcsolni. Ez az igény felveti a **TERÜLETI ÖNRENDELKEZÉS** problémáját, amit az iparosodás adott állapota miatt ma már nem lehet a településekre koncentrálva megoldani. Ahhoz azonban, hogy valóságos önrendelkezésről beszélhessünk, tulajdonkezelő intézmények is kellenek. A tanácsi vagyonkezelő központokhoz hasonló ötleteket — a dolgozat egyik bírálója szerint — **Juhász Pál** fogalmazott meg. Az állam szerepének nemcsak a gazdasági szférában, a vállalatokkal szemben, hanem a területi irányítás tekintetében is csökkenie kell — vonta le dolgozatának egyik legfontosabb következtetését **Andor László.**

A települések fejlesztését érintő döntések igazi hátterének felderítését tűzte ki célul a következő dolgozat szerzőpárosa. Konkrétan az utóbbi évek tömeges várossá nyilvánítási gyakorlatának igyekezett utánjárni **FEKETE ATTILA** és **RÓZSA ZSOLT** (IV. évf., áruforgalom-szociológia szakos hallgatók). A **várossá válás** folyamatának történeti áttekintését adták előadásuk első részében, a királyi szabadságlevelektől az Országos Településfejlesztési Koncepció (OTK) nyolcvanas években módosított változatáig. Az OTK hierarchizáló szemléletét már az előző dolgozat szerzője is bírálta. Ennek az előadásnak a további részében az OTK-hoz kapcsolódó várossá nyilvánítási törvény gyakorlati megvalósulásának ellentmondásait elemezték az előadók. Az 1983—84—85-ös tömeges várossá nyilvánítások folyamatát szinte napra pontosan követhette végig a hallgatóság. A dolgozat szerzői jegyzőkönyveket, emlékeztetőket, határozatokat dolgoztak fel, és interjúkat is készítettek az érintettekkel. Ezek tapasztalatait összegezve állapították meg: az objektívnek tűnő kritériumok ellenére az érdekek hálójában, szubjektív elkötelezettségektől sem mentesen alakul ki az, hogy végül is melyik település mikor kapja meg a városi rangot. A kompromisszumkeresés és az érdekharc szereplői között az egyes eltérő motivációjú intézmények és magas rangú személyiségek egyaránt fellelhetők, sőt az előadók szerint a várossá nyilvánítási folyamat hátterében zajló harcok jelentős állomását jelenti a párt KB két osztálya közötti egyeztetés is, annak ellenére, hogy a párt hivatalosan nem vesz részt az üléseken. A szerzők megállapításai szerint a konkrét döntéseket a történelmi szemlélet (a városi lét rangjának kihangsúlyozása) és az igazgatási szemlélet harca jellemzi.

A várossá nyilvánítás ünnep egy település életében, hiszen presztízst és fejlesztési forrásokat jelent. Legalább ekkora sorscsapást jelenthet egy adott kistelepülés számára a mellőzésről szóló adminisztratív döntés. Ez tűnt ki **Csóti Erika** és **Sebestyén István** (IV. évf., szociológia szakosok) előadásából, akik megállapították: az általuk feltérképezett és számos további kis falu sorsa azt jelzi, hogy szaporodnak az áldozatok a rövid távú gazdaságpolitika oltárán. „Stációk egy őrségi falu életében" című dolgozatukban egy valamikor virágzó falu szerencsétlen sorsára hívják fel a figyelmet. A központokra koncentráló, a fejlesztésekről a nyilvánosság kizárásával döntő településpolitika áldozatává válik Kerkáskápolna is, ha a rohamos népességcsökkenés, az elöregedés és a gazdasági visszafejlődés jelenlegi folyamatát nem sikerül valamilyen módon megállítani. Az előadásból kitűnt, hogy a szerzők számára fontos az az egyébként nem mindig szem előtt tartott tény, hogy egy adminisztratív döntés mögött emberi sorsok húzódnak meg, települések és egyéni életpályák kerülhetnek zsákutcába, kulturális értékek mehetnek veszendőbe.

Szó szerint **ZSÁKUTCÁS FALVAKRÓL** szólt a következő két előadás. Mindkét dolgozat szerzője a téli népművelési gyakorlat keretében három Zala megyei falu (Belezna, Pátró és Surd) viszonyait térképezték fel. A szóban forgó települések azért zsákutcásak, mert közvetlenül a határ mellett fekszenek, s így út csak egyik oldalról vezet hozzájuk. Sorrendben előbb **Balogh Mariann, Hevesi Sándor, Körtvélyesi Ágnes, Szülek Angéla,** (valamennyien II. évf., agrár szakosok) és **Katona Sándor** (II. évf., pénzügy szakos) dolgozata következett. Ők a szakirodalomban egy kevéssé feltárt terület, a helyi társadalmak viszonyrendszerének elemzése közben arra a kérdésre keresték a választ, hogy (Varga Csaba kifejezésével élve) **van-e esélye a „háromezer helyi reform" megvalósulásának.** Több oldalról közelítve a kérdést, végül is megállapították: a vizsgált három településen a helyi társadalmak integráltsága viszonylag alacsony, nincs kialakult nyilvánosság és kialakult érdekegyeztetési folyamat, a helyi lakosok jövőre vonatkozó stratégiái viszont a falu továbbélésének, a helyi társadalom erősödésének irányába hatnak. Ehhez viszont a gazdasági és igazgatási feltételek nem igazodnak, s a jövőben a második gazdaságban való részvétel jelenthet integráló erőt.

A körzet térleírása után Pátró és Belezna második gazdaságának feltérképezését végezte el **Mauer György** (III. évf., agrár-szociológia), **Fertő Imre** (III. évf., agrár), **Tarjányi Piroska** és **Winkler Tamás** (mindketten III. évf., agrár szakosok). „Össze lehet pofozni egy **KISEBBFAJTA AMERIKÁT?"** alakították kérdéssé egyik interjúalanyuk kijelentését. A két község közötti gazdálkodási különbségek történelmi okokra, a kulturális örökség különbségeire és az utóbbi 30-40 év fejleményeire vezethetők vissza. A jövedelemkiegészítő jellegű második gazdasági tevékenység a leginkább jellemző, az egyik helyen a tradicionális, a másik helyen pedig speciálizált árutermelés formájában. Tisztán naturális önellátás csak nagyon ritkán fordul elő, az igazi vállalkozói tevékenységnek pedig komoly korlátai vannak. Bár a második gazdaságban jelentős tartalékok vannak, rugalmas működésének jelentős mértékben az első gazdaság nehézkessége szab határt. Az utóbbi két dolgozat következtetéseinek eltérő árnyalatai élénk vitára késztették a szép számú hallgatóságot.

Fekete Attila kiváló szociográfiája zárta az előadások sorát. **HOGYAN LESZ VALAKI MA TANÁCSELNÖK?** — tette fel a kérdést dolgozatában. Az interjúrészletekből összeszerkesztett munka olvasásakor pontról pontra rajzolódik ki egy tanácselnök pozicióba kerülésének folyamata. Messze van még az az idő, amikor valóban demokratikus döntési folyamat eredményeként kerülnek pozicióba „választott" vezetők. Kinevezés és választás ambivalenciája érvényesül olyan környezetben, ahol a társadalmi nyilvánosság deifcites, az önkormányzatok valódi tartalommal való megtöltéséhez újra kell tanulni a demokráciát.

T. I.

Politikai reform nélkül nem megy

Reformálunk vagy deformálunk?

A zsűri nehéz helyzetben volt. A gazdaságpolitika szekcióban a vgm-ektől az infrastruktúráig, a számítástechnika alkalmazásától az idődimenzióig „csapongtak" a dolgozatok, történeti áttekintés, jelenkori elemzés és jövőtervezés egyaránt szerepelt.

A híre megelőzte már a Rajk László Szakkollégium gazdaságpolitika szekciójában készült „ötszerzős dolgozatot":

Dénes Ferenc, Endrész Mariann, Kaderják Péter, Valentínyi Ákos, Vályogos Győző.

Reformálunk vagy deformálunk? (Egy gazdasági reform társadalmi feltételei) című munkáját. Az előzetes bírálatok alapján is ez volt a nagy esélyes dolgozat. A szerzők a közgazdasági-politológiai szakirodalom feldolgozásában nem csak a szokásos forrásokra támaszkodtak, hanem rendkívüli újdonságként a magyar reformmal kapcsolatos

ELLENZÉKI ÉS KÜLFÖLDI VÉLEMÉNYEKET

is tárgyalják. Sokkal többről van azonban szó, mint puszta irodalomfeldolgozásról, a dolgozat a szerzők hároméves kutatásainak eredményeit összegzi, önálló gondolatmenetű, világos, nagyszerű munka. Kiindulásként áttekintik az állami beavatkozások történeti alakulását, ezután a közgazdák, a többi társadalomtudósok reformjavaslatait, illetve a gazdaságirányítás átalakítási terveit és a külföldi véleményeket tárgyalják. Ezután a szerzők saját álláspontjának kifejtése következik a redisztribúcióra, a beruházásokra és az infrastruktúrára koncentrálva. Végül a konklúzió következik. Álljon itt belőle néhány részlet kedvcsinálónak: „Sokszor hangzik el érvként a gazdasági hatékonyság fontosságát hangsúlyozók ellen, hogy alábecsülik a többi létszféra jelentőségét, és számos szociális, humán értéket áldoznak fel a gazdasági hatékonyság oltárán, elhanyagolják az emberi tőkébe való beruházás szempontját. Úgy véljük, hogy a jelenlegi szocialista rendszerek, amelyek egyik legfőbb deklarált célja és legitimáló elve az igazságosság, az emberi értékek kifejtésének elősegítése, létbiztonság termelése, tehát alapvető humán értékek védelme, működésük során — úgy tűnik, természetükből fakadóan — jeleskednek az emberi erőforrások és értékek felélésében, lepusztításában. A nyolcvanas évek magyar társadalma, az általános etikai szétziláltság mellett a rászorultak elhanyagolásával, a szociális juttatások áttekinthetetlen és célt tévesztett rendszerével, a lakosságra áthárított gazdasági terhekkel az elszomorító állapotot mutató egészségügyi ellátással és oktatási rendszerrel stb. pregnáns példa erre. Elképzelésünk szerint egy hatékonyabban működő gazdaság, egyértelműbb játékszabályokkal és az általa megteremtett anyagi gazdasággal stabilabb alapot szolgáltathat egy rászorultságot, képességeket jobban figyelembe vevő szociális elv megvalósításához is...

Úgy gondoljuk, a változás alapvető követelménye az állam(politika) történelmileg hagyományos keretek közé húzódása (szorítása), gazdasági szereplésének jelentős csökkentése. (Látható tehát, hogy a gazdasági hatékonyság javulásának döntő társadalmi feltétele politikai jellegű.)"

Gyökeresen eltérő alapállást, szemléletmódot, kívánatos jövőt ismertetett

PAPP ISTVÁN

(III. évfolyam pénzügy szakos hallgató) Az **IDŐDIMENZIÓ ÉS AZ EMBERI TEVÉKENYSÉG** — A jövő című dolgozata előadásában. Bevezetésként — ha jól értettem — az időt, mint filozófiai elemet tárgyalta, az emberiség történetét a szabadság egymásra hagyományozódásaként értelmezte, aminek során az ember egyre kevesebb munka végzésére kényszerül, azaz egyre több szabadidőhöz jut. A továbbiakban a szabadidőnek a társadalmi totalitás szintjén megvalósítandó tervezésére, annak módszereire koncentrált Papp István egy jövőbe vetített, alapelveiben rögzített, kívánatos és elérendő jövő érdekében.

E két dolgozaton kívül

Bea Zsolt, Tóth Tibor (III. évf. tg.): Fa az almájától (A magyar gazdaság a vgm tükrében);

Gasztonyi Csilla, Vágyi Ferenc Róbert (III. ip., tanár B) Az infrastruktúra néhány kérdése Magyarországon napjainkban;

Holló Enikő (IV. évf. tanár B): A számítástechnika-alkalmazás helyzete a magyar gazdaságban; valamint

Incze Zsolt (IV. évf. pü.): Az infrastruktúra egy évtizede — Infrastruktúrapolitika és fejlesztés az 1950-es években című dolgozatának előadását hallhatta a szekció családias közönsége.

M. G.

Éretlenek (?)

A második szociológia szekcióban öt dolgozatot olvastak fel. **DOMJÁN ANNA** (IV. évf., áruforgalom szak) a hetvenes évek centralizációs hullámain létrehozott általános művelődési központokkal foglalkozott, illetve ezeknek egy konkrét megvalósulását, a Bakonyszombathely, Bakonybánk és Réde összevonásával létrejött központot dolgozta fel. Az ÁMK-k eredetileg nyugati mintára megvalósított, korszerű, komplex intézmények lettek volna, ám a nálunk létrehozottak felénél mindössze szervezeti összevonás történt, s csak minden tizedik esetben épült új épület. A dolgozat végigkíséri a létrehozás folyamatát, amikor is a járási művelődési osztály vezetőjének kezdeményezésére, a járási pártbizottsággal való megegyezés, illetve a megyei, minisztériumi hivatalokban ülő ismerősök megnyerése után — a helyiek megkérdezése nélkül — bejelentették a létrehozást. Az intézkedés nyomán az eredeti célkitűzések nem valósultak meg. A központban, Bakonyszombathelyen megszaporodtak ugyan a programok, ám a másik két faluban szinte teljesen elsorvadt minden. Az operatív irányítótestületben főleg a központból valók kaptak helyet, így a társközségek képviselete nem valósult meg kellőképpen, ráadásul a helyi kezdeményezéseket is a központnál kellett engedélyeztetni. A korábban is meglehetősen ellenséges viszonyban álló falvak között ez oda vezetett, hogy egy évtizeddel az ÁMK létrehozása után a lokálpatriotizmusáról híres Réde — a megyei tanács támogatásával — kivált az integrációból, s megindította a küzdelmet az önállóság, az önálló tanács megszerzéséért is.

KISS ÉVA és **CSÁSZÁR KATALIN** (IV. évf., külgazd.-szociológia, ill. pénzügy szak azt a 69 levélrészletet elemezték, amelyekben a pedagógusok reagáltak az oktatási törvényt előkészítő minisztériumi javaslatokra, A Köznevelés hasábjain. A legtöbb hozzászólás a következő témacsoportokban érkezett: az iskolán belüli viszonyok (hierarchia, demokratikus jogkörök, a tantestületi jogkör tervezett növelése); értékelési problémák (az osztályozás nélküli értékelés problémái); a társadalmi környezettel és a szülőkkel való kapcsolat (iskolatanács); a pedagógiai, módszertani önálóság tervezett növekedése; az iskola gazdasági önállósága; szervezeti működés és önállóság, vezetőkiválasztás; központi szabályozás és irányítás (a javaslat indirektebb irányítást helyez kilátásba).

A **PEDAGÓGUSOK** többségében elfogadták a javaslatokat. Éles elutasítás tapasztalható viszont három kérdésben. Az első a pedagógiai, módszertani önállóság növelésére tett kezdeményezés. Itt, talán a növekvő felelősségtől félve, elutasítják a nagyobb szabadságot, éretlenségre hivatkozva. A nagy többség ráadásul a központi szabályozást is erősítené, s nem kér az indirekt módszerekből. Minden hozzászóló követeli viszont a teljes gazdasági önállóságot, s ennek megfelelően a GAMESZ-ek megszüntetését.

A hozzászólók háromnegyede általános iskolában tanít, a legtöbb javaslat is tőlük érkezett. Érdekes még, hogy úgy tűnik, csak mintegy egyharmaduk rendelkezik átfogó képpel a zajló változásokról, s ezeknek is a fele szkeptikus azok megvalósulását illetően.

A magyarországi kábítószerfogyasztás, illetve a körülbelül 30 ezerre becsült kábítószerélvező réteg feltérképezésére törekedett **KISGYÖRGY ÉVA** (III. évf., külgazd.-szociológia szak) és **PELLER LÁSZLÓ** (ELTE ÁJTK IV. évf.) **„TÉKOZLÓK VAGY ELTÉKOZOLTAK?"** című dolgozatában. A téma hazai szakértői által hiánypótló jellegű munkának minősített tanulmányt következő számunkban részletesen is bemutatjuk.

SASS MAGDOLNA és **KOVÁCS JUDIT** (IV. évf., külgazd.-szociológia, ill pénzügy-szociológia szak) az irodalomtámogatás régi és mai mechanizmusaira irányította figyelmét. A két világháború között működő Írók Gazdasági Egyesülete (IGE) és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának Irodalmi Szakosztálya került összehasonlításra a dolgozatukban. AZ IGE 1932-ben jött létre, a nehéz helyzetű írók segélyezésére. A Művészeti Alapot 1951-ben szovjet mintára hozták létre. Az évek során a leglényegesebb változás a működésében a költségvetési hozzájárulás súlyának csökkenése volt. Az Alap elsősorban öt vállalatának termelési adó jellegű befizetéseiből tartja fenn magát. Ezen felül az állami támogatás és a saját bevételek jelentenek még forrást. Az állami támogatás fejében az Alap gyakorlatilag ellátási felelősséggel tartozik egy csomó területen, sőt, annak ellenére, hogy költségvetési intézmény, tetemes befizetései is vannak az államkasszába. Az IGE pénzszerzésére az alternatív források és az egyesületi formából következő nagyfokú önállóság volt a jellemző. A mintegy egyötödnyi állami támogatáson felül a főváros és más városok, pénzintézetek, üzemek befizetéseiből, lakossági adózásból és hivatalos személyek adakozásaiból jutott pénzhez. Vezetőit saját soraiból maga választotta, s a tagok egyötöde részt vett valamilyen bizottság munkájában. A Művészeti Alap az állami intézményi szféra része, igazgatóját, annak helyetteseit, sőt a szakosztályok vezetőit is a Művelődési Minisztérium nevezi ki. Tevékenysége kimerül a szociális ellátás — meglehetősen paternalista jellegű — intézésében. A tagok személyes ügyeiben (plágium, engedélyeztetés stb.) más szervezetek járnak el — az IGE ezeket a funkciókat is maga látta el.

Az összehasonlításból tehát az derül ki a szerzők számára, hogy az IGE a piaci mechanizmusok között működő, demokratikus szervezet volt, míg mai utódja — bár kétségtelen, hogy az ötvenes évekhez képest számos előrelépés történt — egy redisztributív jellegű, felülről megszervezett, hierarchikus felépítésű intézmény.

SZÁNTÓ ZOLTÁN (V. évf., tanár A-szociológia szak) elméleti jellegű előadásában áttekintette a társadalmi mobilitás hazai irodalmát, majd fogalmi pontosításokat javasolt. A tudományok fejlődésének fontos állomását jelentik az egyes terminusok pontosításai, a terminológiai zavarok tisztázására irányuló erőfeszítések. A szerző véleménye szerint a társadalmi mobilitás fogalmának hazai használatát is fogalmi tisztázatlanságok, megfogalmazásbeli kétértelműségek jellemzik, aminek metodológiai és tartalmi következményei egyaránt vannak. Javaslatában kifejtette, hogy célszerű különválasztani a társadalmi mobilitás strukturális és differenciális aspektusát, s ezen belül az egy-, illetve a többdimenziós megközelítést. Ezek a bevezetésre javasolt fogalmak segíthetik a struktúra- és rétegződéskutatás problémáinak szabatosabb megfogalmazását is — fejtette ki érett és szakmai szempontból is figyelemre méltó előadásában Szántó Zoltán.

Zs. E.

Személyi ügyek az új KISZ-bizottság előtt

A KISZ-bizottság tagjai közötti funkciófelosztás volt a KISZ-bizottság fő napirendi pontja a megválasztás utáni első, április 29-ei ülésén. A szervező titkár *Becsey Zsolt* IV. évf. nemzetközi szakos diák lett. Ő a nemzetközi kapcsolatok ápolásáért is felelős. Az oktatáskorszerűsítési ügyek és a jutalmazáspolitika felelőse *Sugár András* (a statisztika tanszék oktatója). A közművelődési bizottságban *Bognár Zsigmond* (szervezés tanszék) képviseli a testületet. A nulladik évfolyam és a diák szociális ügyek *Kostyál Ferenc* I. évfolyamos hallgatóhoz tartoznak. A kollégiumi tanácsban *Leitold László* II. évf. ipar szakos hallgató a KISZ-képviselő, de a sportügyekért is ő felelős. A hallgatói tudományos tanácsban *Nagy Ernő* III. évf. ipar szakos hallgató képviseli a KISZ-bizottságot. A tevékenységcentrumokkal *Szeleczky Zsolt* II. évf. nemzetközi szakos diák tartja a kapcsolatot. Ő foglalkozik a KISZ belső szervezetfejlesztési kérdéseivel is. A testület propagandájáért *Andor László* II. évf. külgazd. szakos hallgató felel.

Becsey Zsoltot felmentették a nemzetközi szakbizottság vezetői tiszte alól és helyére kinevezték *Mészáros András* III. évf. tervgazd. szakos hallgatót.

Végezetül pályázatot írtak ki a KISZ-bizottság mellett működő szervezőbizottság vezetői tisztére.

K. S.

A pártmunka tapasztalatairól

A pártbizottság április 16-án megtárgyalta az általános kar pártalapszervezeteinek munkatapasztalatait. **Szarvas László** pb-titkár bevezetőjében elmondta, hogy az előterjesztés a vb vitája után került a pártbizottság elé. A kar három alapszervezete, mint közismert, közvetlenül a pb hatáskörébe tartozik a csúcsvezetőség megszüntetése óta.

A pártbizottság elé terjesztett írásos beszámoló foglalkozott az általános kari pártvezetőség megszüntetése óta eltelt két év tapasztalatával. A kari pártéletben a vezetőségek munkája a legkiegyensúlyozottabb. Ide összpontosult a pártmunka döntő súlya. A vezetőségek a tagság érdeklődésének megfelelő tartalmas taggyűlések szervezéséért küzdenek. Az utóbbi években az egyetemi közélet legfőbb témája a felsőoktatás és ezen belül egyetemünk reformja, az értelmiség helyzete és a felsőoktatás dolgozóinak anyagi megbecsülése. Ezek a viták meghatározták a kar párttagjainak hangulatát, a politikai munka feltételeit.

A beszámoló értékelte az alapszervezetekben folyó agitációs és propagandamunkát. E tekintetben eltérőek voltak a vélemények: míg a III-as alapszervezet úgy vélte, valódi agitációs és propagandatevékenységről nem lehet beszélni, addig a II-es pártalapszervezet ezt tartja a pártmunka legeredményesebb területének.

A képzéskorszerűsítés taggyűlések és és vezetőségi ülések során szerepelt. Az I-es pártalapszervezet politikai kérdésként kezelte a témát a politikai gazdaságtan tematika vitája során.

Az ifjúsági munkában komoly hiányosságokat vetett fel a beszámoló. A KISZ pártirányítása érdekében az alapszervezeteknek meg kell találni az utat az ifjúsági szervezet, csoportosulás, tömörülés felé. Segíteni kell a jövőben a HPCS-ket is, hogy jobban be tudjanak kapcsolódni az alapszervezetek életébe.

Részletesen foglalkozott az anyag az alapszervezetekben folyó kádermunkával, a pártépítéssel és a kialakult pártirányítás dicsért gyakorlatával is.

A hozzászólók az előterjesztést jónak tartották általában. **Szabó Kálmán** észrevételt fűzött a határozati javaslathoz. Hiányolta belőle a tartalmi munkára vonatkozó elképzeléseket. Mint mondta, az egyetemi autonómia hiánya korlátozó hatású az egyetemi munkára és a pártszervezet mozgalmi szerepét is rossz irányba befolyásolja. Miután ez országos jelenség, javasolta, hogy a határozatban is szerepeljen. A tanszékeken folyó oktató-nevelő-alkotó munka hatásában túlnő az egyetem falain, éppen ezért e kérdésekben csorbítatlan jogokkal kellene a tanszékeknek rendelkezniük. Ugyanakkor a párton belül is az alulról való építkezést kell megerősíteni, mert különben a demokratikus centralizmusból csak a centralizmus jut érvényre.

Gyenge Zoltán szerint a beszámoló reálisan tárta fel az alapszervezetek helyzetét. Mint mondta, az élet által igazolódott, hogy a csúcsvezetőségre nincs szükség. Az alapszervezetekben, ha vannak is problémák, a gyakorlati munkában igyekeznek optimális megoldást találni a felvetődő problémákra, például a helyes értelmiségi politika kialakítására. Szóvá tette a KISZ-alapszervezetekkel kapcsolatos gondokat. Bizonyos KISZ-kérdések további előrevitelt követelnek — mondta. A határozati javaslatokban ezért utalást kell tenni arra, hogy a továbblépés érdekében a KISZ-bizottságnak mely kérdéseket kell megvizsgálni.

Egy munkabizottság létrehozására tett javaslatot **Szabó Kálmán** annak érdekében, hogy vizsgálja meg, milyen jellemzőkkel kell rendelkeznie ma egy kommunistának. Véleménye szerint ez egyértelmű tisztázásra szorul és feltétlenül javíthat a mai állapotokon.

Révész Ferenc alapszervezeti párttitkár véleménye szerint a jelentésben szereplő három alapszervezet negatív munkatapasztalata országos viszonylatra is jellemző. A vezetőségek megtárgyalják a pártmunka természetéből fakadó kérdéseket, azonban egy sor kérdés túlmutat az egyetem kompetenciáján. Ennélfogva nem tudnak döntést hozni benne, hogy megváltoztassák a helyzetet. Így aztán a párttagság jogosan teszi fel a kérdést: mi az, amibe beleszólhat? A határozatok megvalósítását nem tudja befolyásolni, csak a népszerűsítési feladatokat vállalhatja. Mindezt a párttagság szolgálatként végzi. Hiányzik az azonosulás a felsőbb szintű határozatokkal. Ez a helyzet arra figyelmeztet — hangsúlyozta Révész Ferenc —, hogy az akkumulálódott kérdésekben a párt felső vezetésének sokkal nyitottabbnak kell lenni.

A pártmunka hatástalanságát **Révész Ferenc** véleménye szerint befolyásolja a korszerűtlenné vált működési mechanizmus. Javasolt a korszerűsítés érdekében olyan vizsgálati munkát, amelynek alapján a pártbizottság kezdeményezéseket tehetne a KB felé. Szükség lenne a pártmozgalom szerepének újragondolására, ugyanúgy, ahogy a gazdaság korszerűsítésére javaslatot tettünk. Végezetül javasolta: a határozatba kerüljön be annak vizsgálata, hogy mit kell tenni a helyzet felmérésére azért, hogy az alapprobléma megoldódjék.

Szarvas László szerint is szükség van a pártalapszervezetek helyzetének felmérésére minden szinten. Ennek érdekében a vb levelet juttatott el a pártcsoportokhoz, amelyben ötleteket ad és kér a munka javítására. Ezt a célt szolgálja az is, hogy az alapszervezeti vezetőségek is kezdeményezhetnek napirendet a pártbizottságnak. Jó lenne, ha ezek a kezdeményezések megértésre találnának és alapszervezeti szinten sikerülne gazdagítani a munkát.

Fontos szempont az országos feladatokba való bekapcsolódás — hangsúlyozta a pb-titkár. Erre alkalmat ad a májusban megrendezésre kerülő ideológiai konferenciánk, ahol a hozzászólásokban meg lehet ragadni a pártmunkával kapcsolatos kérdéseket is. Szóvá tette az ált. kari alapszervezetek és a KISZ kapcsolatát. Az alapszervezeti vezetőségeknek meg kell találni a kapcsolatot a területükhöz tartozó KISZ-alapszervezetekkel, és egyéb hallgatói csoportokkal. Végezetül a vitával kapcsolatban megjegyezte: nem véletlen, hogy a párttagok az általános összefüggésekre helyezik a hangsúlyt, hiszen ezek valóban nagyobb jelentőséget kaptak, de emellett nem szabad szem elől téveszteni az egyetemi feladatokat sem.

A második napirendi pontban szó volt a sorra kerülő KISZ-vezetőségválasztásról. A jelölő bizottság ismét **Horváth Gyulát** jelölte KISZ-titkárnak. A pb a jelöléssel egyetértett azzal a megjegyzéssel, hogy a titkár a jövőben fordítson nagyobb figyelmet a KISZ-bizottság fegyelmezett munkájára, és hogy a KISZ-bizottság legyen sokkal kezdeményezőbb a KISZ-alapszervezetek rendje tekintetében.

A pb-titkár tájékoztatást adott arról, hogy a KB-hoz eljuttatott gazdasági reformjavaslataink jó fogadtatásban részesültek. **Németh Miklós**, a KB gazdaságpolitikai osztályának vezetője a javaslatokért köszönetét levélben fejezte ki az egyetemnek.

H. E.

Szabad országban, szabad munka és gondolkodás

Szabó Lajos Mátyás a Szovjetunióról

SZABÓ LAJOS MÁTYÁS, az ELTE ÁJTK tudományos szocializmus tanszékének adjunktusa volt *a Társadalomtudományi Klub vendége* március 29-én. Előadásában *a szovjetunióbeli változásokról beszélt.*

A tények. A Szovjetunió a Brezsnyev-éra végére, a '80-as elejére válságjelenségekkel terhelt időszakban került, a belső gazdasági problémákon túl, a katonai paritás megteremtése nem kis erőfeszítéseket követelt az országtól. *Egyre szélesebb körben terjedt a jegyrendszer*, akadozott az élelmiszer-ellátás, *a nehézipar fejlesztése megsarcolta a mezőgazdaságot és az infrastruktúrát. Gabonából az átlagos behozatal évi 40 millió tonna körül alakult,* amely megfelel Ukrajna és Kazahsztán együttes termelésének. Az *összkivitel 75 százaléka energiahordozókból állt,* Aganbogjan szovjet akadémikus egyenesen úgy fogalmaz, hogy *„a kőolaj terhére ettünk"*. Az olaj árcsökkenése mintegy *6 milliárd dolláros kiesést jelentett,* ez körülbelül 40 millió tonna gabona árának felel meg. A feldolgozóipar 80 százaléka az európai területeken található, ahogy az ottani lelőhelyek kimerültek, a Szibériában levő energia került előtérbe, melynek kitermelése drágább, de így nőttek az árak a szállítási költségek emelkedésével is. *Az ipari víz 20 százaléka elfolyt, egyes helyeken mocsarak, másutt sivatagok alakultak ki.*

INFRASTRUKTÚRA. A lakáshelyzet — akárcsak nálunk — megoldatlan. *A várakozási idő átlag 5-7, de 10-15 év is lehet,* a lakásminőség rossz. A bolthálózat ellátása hiányos, *sorba kell állni*, a választék szűkös. Három-négy fajta felvágott, tőkehús, amelyből előfordul hiány, kenyér, tej, tejtermékek, halkonzervek (4-5 fajta) — ez található egy átlagos felszereltségű boltban. *Másfélszer több kórház kellene, általános a gyógyszerhiány,* a sorban állás, a *várakozás az SZTK-ban — gyakran hetekig — megszokott dolog.* A szocialista országok közül az egy főre jutó bölcsőde, óvodaszám a legkisebb. Az *átlagkereset 195 rubel körül alakul* (viszonyítási alapként egy pár cipő 45-75 rubel, egy nem márkás farmer 100 rubel, egy átlagos szekrénysor 600-800 rubel). Persze *nehezebb munkákkal 300, sőt 600-700 rubelt is megkereshet egy munkás, mondjuk Szibériában, de ott az árak is jóval magasabbak.* A szovjet közgazdászok számára *nyilvánvalóvá vált az infláció jelenléte.*

Terjednek a társadalmi beilleszkedési zavarok, bár az alkoholizmus visszaszorítása terén jelentős eredmények születtek már. De vegyük figyelembe, hogy az a szint, amiről a Szovjetunió a '20-as, '30-as években indult, elképzelhetetlenül alacsony volt, a II. világháború is visszavetette a fejlődést. 1982-re lecsökkent a nemzeti jövedelem növekedési üteme 2,6 százalékra, ami az 1 százalékos infláció mellett lényegében stagnálást jelent.

(A figyelembe nem vett inflációs tényezők csökkentő erejét, a szovjet közgazdák egy százalékpontra értékelik. Ezért nyugodtan állíthatjuk, hogy a szovjet gazdaság a nyolcvanas évek elején stagnált.)

A belső kihívás az 5 nagy kihívás egyikét jelenti. Nézzük a később beérő külső kihívásokat!

AZ SDI BEJELENTÉSE 1983-ban, ezzel párhuzamosan *az informatika és a mikroelektronika hallatlan felfutása az USA-ban* a nagy áldozatok árán megtett paritás felbomlásával fenyeget.

A kínai gazdaság '84—85-ös dinamizálása odáig megy, hogy *Kína* az önellátáson túl *gabonát ad el* — bár csak kis mennyiségben a Szovjetuniónak. *Felmerül egy esetleges világhatalmi tripolaritás.*

A közép-kelet-európai országok válságai — 1980 Lengyelország, 1982 Magyarország adósság-visszafejlesztési nehézségek — meglepetésként hatnak, nem várt tényeket jelentenek a szovjet vezetésnek.

Végül az újonnan iparosodott országok létrejöttének puszta ténye, valamint az iszlám újjáéledés is fontos szerepet játszanak a szovjet reformok megszületésének ösztönzésében. *Malaysia 20 százalékkal több gépet exportál, mint a KGST, Tajvan pedig háromszor annyit.*

A kiváltó okok ismeretében tekintsük át *a politikában bekövetkezett főbb változásokat.* Az 1982 novemberében tartott plénumon *Andropov veti föl először a gondolatot,* ami ekkor még a tények feltárásának hiányában furcsán hat. A sajtóban, a *Kommunyiszt 83/3-as száma egy cikkében jelennek meg az átépítés, a gyorsítás, a demokrácia jelszavai* és a kitétel, miszerint *„a fejlett szocializmus építése hosszú történelmi korszakának a kezdetén vagyunk"*. Ekkortól kezdődnek meg a tudományos kutatások, vizsgálatok is. *Csernyenko* KB-titkársága idején *indul meg a talajjavítási program,* érdekes, hogy '84-ben a gabonabehozatal felszökik 56 millió tonnára, a korábbi 40 helyett. A *'85-ös áprilisi plénum a fő tennivalókat a gazdaság területére helyezi, a peresztrojka — ekkor még — csak utolsó a teendők közt, a társadalmi reformok kérdése csak halványan merül fel. Az 1986-os év eleje a túlméretezett propaganda jegyében telik el. Talizin, a* tervbizottság elnöke '86 novemberében így fogalmaz: *„Eredményeket értünk el, de áttörést nem."* Melyek a *reformkövetelésre ellenható fő erők? Az államszocializmus adminisztratív gépezetében mintegy 20 millió ember dolgozik,* a struktúra lebontása nekik nem vágyuk. *Szergej Zaligin,* a Novij Mir főszerkesztője szerint ez a *„saját, házitenyésztésű bürokratikus szovjet szo*cialista konzervativizmus" nem *kis (ellen)ható erő. Sztálin,* hatalma idején konszenzust kötött a klasszikus munkásrétegekkel, értve ez alatt a *bányászatban, az energetikában* és a *kohászatban dolgozó munkásokat.* Nyilvánvaló, hogy *a peresztrojka során sokukat át kellene irányítani* más szektorokba, ez *nem kis társadalmi feszültségekhez vezethet,* várható veszteségeik miatt ők sem a reform hívei. Ezekkel *az ellenzőkkel csak a glasznoszty jegyében lehet sikeresen megküzdeni, a szovjet vezetésnek ki kellett mozdulnia a Kremlből,* a kommunikáció megkezdése a néppel elkerülhetetlenné vált.

Az 1987 januári plénum fordulópont. *Gorbacsov* saját megfogalmazása szerint: *„ha nem úgy zajlik le a januári plénum, ahogy lezajlott, kész voltam arra, hogy lemondok"*. Beszédében az eredeti gazdasági jellegű reformokon túllépve *megfogalmazza a társadalmi változtatások szükségességét.* A *demokratikus centralizmus* gorbacsovi elképzelésébe belefér az autonómia és az önkormányzat fogalma is, a cél: *„szabad országban szabad munka és szabad gondolkodás."* Az alulról jövő kritika, az ifjúság a reform szekerét támogatja. Persze *az elképzelések még csak formálódnak. A társadalmi tulajdon kérdése nem megoldott,* a jelenlegi tulajdonforma — Butenko, szovjet közgazda szerint — államszocializmus keretében működő tulajdon. A továbblépés iránya az önigazgatás.

A Szovjetunióban élő nemzetiségek helyzete mindmáig megoldatlan. Az orosz lakosság aránya napról napra csökken, a kaukázusi és kelet-ázsiai nemzetiségek lélekszáma nő. Ha a tendencia tovább folytatódik, *2000-re minden második sorköteles fiatal kelet-ázsiai származású lehet.* A sztálini nemzetiségpolitika óta új koncepció nem alakult ki, de *a változások sürgetik e kérdés megoldását is.* A jelenlegi megközelítések óvatosak, csak jelzéssel utalnak a problémákra.

VÉGÜL A HELYZET ÉRTÉKELÉSE alapján Szabó Lajos Mátyás *két lehetséges változatot sorolt fel a továbbilletve visszafejlődésre.* A két változat tulajdonképpen négy esetet tartalmaz. Az első változat szerint *a reformok tovább folytatódnak és elérik céljukat.* Az első eset ezen belül szinte idealisztikus: a reformok demokratikus úton az eddigi eredményeket megtartva, a kritikát, a nyilvánosságot felhasználva fejlődnek tovább. A második esetben *a megvalósítás nagy nehézségekbe ütközik és az átalakulás despotikus módszerekkel, hatalmi eszközökkel történik.*

A második változat szerint a reform befullad és csak reformocskák, apró lépések valósulnak meg, vagy még ezek sem. Az e változatban szereplő első esetben fontolgatva *haladás váltja fel az eddigi dinamikus változásokat.* A második lehetőség — *reméljük még az sem marad — a resztalinizáció, a kemény centralizáció és önkényes hatalomgyakorlás újjáélesztése.*

Gelencsér Zsolt

A Széchenyi István Szakkollégiumi Csoport fél éve

Igen, fél éve, 1986 októberének végén határozták el a Közgáz Társadalomtudományi Klub tagjai egy új szakkollégium kialakítását.

Nyomban megindult a szervezés és a szakmai kurzusok munkája.

Jelentős részben a Rajk László Szakkollégium eredményeit és tapasztalatait szem előtt tartva kidolgoztuk a szakkollégium szervezetét, működését és a tagság feltételeit rögzítő alapító dokumentumot, az új tagok felvételének rendszerét. Az előkészítés időszakában a szakkollégium alapítását támogatta a KISZ-bizottság, a hallgatói pártcsoportok, a hallgatói tudományos tanács, a Rajk László Szakkollégium, a Társadalomelméleti Kollégium, a Ráday DB és más hallgatói közösségek. Az egyetem vezetői elvben támogatták az új szakkollégium létrehozását, de szakmailag egyelőre nem tartották kellően megalapozottnak. Ezért a februári sikeres klubtáborban lényegében a tervezett tartalommal — az egyetemi vezetők észrevételeit is figyelembe véve —, de kollégiumi öntevékeny csoport formájában alakult meg a Széchenyi István Szakkollégiumi Csoport. A 27 alapító tag közül hat IV. éves, hat III. éves, tizennégy II. éves, egy külsős. A csoport három szenior (végzett hallgató) tagot választott munkája segítésére.

November elejétől folyamatosan kezdték meg munkájukat — az egyetem tanszékeinek segítségével —

a szakmai kurzusok:

a politológia (Pásztor Miklós és Komócsin Sándor vezetésével), a szociológia (Hegedüs Lajos és B. Kiss Tamás), a szervezet- és vezetéselmélet (Branyiczki Imre), a gazdaságtörténet (Kövér György) és a magyarságtudomány (Filep Tamás). Ezek hetenkénti foglalkozásain kurzusonként nyolcan-tízen vettek részt, s ez azt is jelenti, hogy a kurzusokon dolgozóknak csupán fele tagja a szakkollégiumi csoportnak. Természetesen a jövőben más kurzusok is indulhatnak.

A tavaszi egyetemi tudományos diákköri konferencián a csoport tagjai — bár ez még túlnyomórészt nem a közös munka eredménye — 11 dolgozattal szerepeltek és 8 díjat nyertek. A kurzusok munkája azt ígéri, hogy a jövőben lényegesen eredményesebb lesz a csoporttagok TDK-részvétele.

A tagok — az elsős klubosokkal együtt — igen nagy munkával szervezték tovább a klub heti két előadását, táborait, melyek ez évben is többnyire sikeresnek bizonyultak.

A csoport a félév végén tagfelvételt hirdet.

A felvétel

feltétele a Társadalomtudományi Klubban, a kurzusokon, illetve más, a csoport profiljába illő területen végzett munka (például ilyen témájú dolgozat írása, más klubokban, kurzusokon, öntevékeny csoportokban való érdemi részvétel), valamint az egyetemen az első év sikeres elvégzése. (Nemcsak elsősök jelentkezhetnek.) A felvételről — külön felvételi beszélgetés nélkül — a csoportgyűlés dönt június 19-én, az addigi ismeretség: a végzett munka és az emberi magatartás alapján.

A csoport munkájával és az idei felvételivel kapcsolatban érdeklődni és jelentkezni a csoport bármely tagjánál személyesen lehet, elsősorban a Ráday Kollégium 207-es és 209-es szobájában, valamint a KISZ-bizottságon. A felvételi jelentkezés határideje: május 15.

A közös munkát és a közösségformálódást némileg nehezítette, hogy a 30 tag közül csak 12 lakott a Rádayban. Nyártól azonban a csoport kollégiumi felvételt nyert tagjai, plusz a kollégiumi felvételt nem nyert csoporttagok közül néhányan — a Ráday DB segítségével — a Rádayban lakhatnak, s ez fizikai alapja lehet a szakkollégiummá kovácsolódásnak.

Úgy véljük, a csoport tagjainak eddigi, igen nagy energiával és körültekintéssel végzett munkája — a nehézségek ellenére — hozzájárult az egyetem céljainak — a szakemberré és értelmiségivé válás elősegítésének — megvalósításához, és alapját jelenti a szakkollégium közeljövőbeni színvonalas működésének.

B.

Táncház

Költészet vagy valóság címen jelent meg az ÚJ ÍRÁS '87/3. számában BARÁNSZKY JÓB LÁSZLÓ írása *Temesi Ferenc* elgondolkodtatóan nagy sikert aratott regényéről, a *Poról*. Vannak témák, melyek nem tűrik az irodalmiaskodást, merőben más koncepció szükségeltetik a jó írás receptjéhez. Temesi Ferenc is egy ilyen témát gombolyít a Porban. *„Lexikonstílus, az kell hozzá. Vagy riporteri. Meríteni az élet sűrűjéből. Tényszerűen, tárgyszerűen... Ha sajtóper lesz belőle ám legyen... Hitvallással járó ártalom, vállalni kell. Úgy hírlik, hogy a tiszaparti metropolisznak nem igen tetszik ez a szobor leleplezés..."*

Régi, izgató téma ez irodalmunkban. „A vidék a maga lokálpatriotizmusával, provincializmusával.

Sértődékeny kisebbségi érzésével.

Találkozhatunk vele a világirodalomban szinte bárhol, Flaubert, Maupassant, írók nemzedékei indultak el hasonló utakon. „...Temesi Ferenc épp a francia irodalmi kultúrával áll a legközvetlenebb kapcsolatban, minden bizonnyal felbátoríthatta mikrorealista groteszk iránti szemléletmódjának érvényesítését, a gall szellemnek rokon hajlama„ amely a *provincializmus, a kicsinyesség jelenségeinek megfigyelésében, ábrázolásában jut kifejezésre."*

A színhely, a

szinte minden kisvárosi báját

önmagáról letépő Szeged, mely megtagadta azokat, akik egykor éppen ebből a ma már nem létező vidéki idillből nyertek ihletet. „Temesi Ferenc fiatal író, harminchét éves, *ő ezt a Szegedet csak üledékében ismerte meg, amint ez a peremkerületek egyre inkább földbe húzódó házacskáiban, a történelmi változásokról mintegy tudomást sem véve a por leple alatt megrekedt."* Ez lenne a művészet, ez az „áporodott, anakronisztikus" világ-darab, ez a szétesett lexikális darab-világ ábrázolás? „Itt kezdődik művészete, amint ezt a történelem sodrából mintegy leülepedett világot, eleve ironikus parodisztikus szerkezetben, a lexikálisban, a maga szétesett voltában érzékelteti."

A vallásos transzcendencia

és a marxizmus kapcsolatát boncolgatja Lukács József a VILÁGOSSÁG '87/4. számában, MARXISTA HUMANIZMUS ÉS VALLÁSOSSÁG TÁRSADALMUNK MAI ESZMEI SZÍNKÉPEIBEN c. cikkében. *Az egyház és az állam közötti kapcsolat fejlődését az elmúlt évtizedben szűk mederbe szorította „társadalmunk elmaradottságának következményeként — a munka társadalmasodottságának alacsony foka, a polgári társadalom és a politikai állam szétválásának döntően ... állami természetű áthidalási módja, a társadalmi demokratizmus hagyományainak csökevényes volta és az egyének intellektuális és morális kultúrájának viszonylagos fejletlensége is.* Mindezt az elkövetett szubjektív, voluntarista politikai hibák is tetézték."

Ennek következményei élesen megmutatkoztak az elmúlt néhány évtizedben, ugyanakkor meglepően gyors változás tanúi lehetünk napjainkban, amikor a felszabadulás utáni időszak fásult apolitikus közönyét felváltó tevékeny politikai érdeklődés összefonódik az egyre erősödő „vallási aktivitással", a vallásos eszmei-mitológiai rendszer egyre tudatosabban vállalt etikájával.

„A kérdés másik oldala, úgy vélem — az, hogy

a valláshoz való viszonyunkat

mindennek tekintetbe vételével sem lehet pusztán politikai, ideológiai kérdéssé tenni." „Az elméleti humanizmus kettős értelemben is meghaladja a vallási transzcendenciát. Egyrészt ontológiailag és etikailag ateisztikus, amennyiben az embereket és csakis az embereket tekinti történelmünk egyedüli szereplőinek és egyedüli szerzőinek..." „...másrészt a marxizmus, mint humanizmus elutasítja a vallási transzcendenciát, ezzel nem vet el minden transzcendenciát... a munkában az emberi tevékenységnek olyan alapmodelljét mutatja fel, amelynek révén az emberek eddigi mivoltjukat transzcendentálják."

Hétköznapjaink kimeríthetetlen témái közé tartozik a látszólag egyre jobban virágzó magánvállalkozások helyzete és szerepe gazdaságunkban. A „főszereplők" segítségével kívánt rámutatni a dolog árnyékos oldalára GÁBOR R. ISTVÁN és HORVÁTH TAMÁS a KÖZGAZDASÁGI SZEMLE legutóbbi számában BUKÁS ÉS VISSZAVONULÁS A MAGÁN KISIPARBAN címmel.

„...vizsgálataink tapasztalatai szerint, miközben elhárultak a magánkisipar józan közgazdasági és gazdaságpolitikai szempontokon nyugvó kezelésének ideológiai akadályai, az elmúlt évek semmilyen érdembeli

pozitív változást nem hoztak a kisipari politikában"

„A magántaxizás és a teherfuvarozás meghonosításán, az iparengedély-kiadás általános liberalizálásán túl gyakorlatilag semmiféle említésre méltó fejleményre nem került sor."

„Az adóelvonás legújabb mérséklése pedig egyenesen fikció. Elvben is csupán megkésett és részleges hozzáigazodásnak minősíthető az időközben bekövetkezett nominálbér- és árszínvonal-emelkedéshez, amely *a kulcsok módosítását megelőzően évről évre automatikusan az állam javára módosította a kisipari jövedelmeken való osztozkodást. Másrészt, tényleges jelentőségét kérdésessé teszi a hatósági becslések kiterjedt gyakorlata az adókiszabásban."* „Ilyen körülmények között *nem meglevő, hogy a magánkisipari létszám szándékolt és égetően szükséges növelése helyett továbbra is az összlétszám stagnálása, a nyugdíjas iparűzőktől eltekintve pedig a csökkenése jellemző."*

Ugyanakkor a szerzők fényt kívánnak deríteni

a bukás és visszavonulás okaira

a „főszereplők" véleménye alapján is. *Harminckilenc interjú készült olyan iparűzőkkel, akik a szerzők által vizsgált másfél évben adták vissza iparengedélyüket. „... a magán kisipar hivatalos megítélésének kiszámíthatatlan változásai... miatt eleve a gyors viszavonulás lehetőségét fenntartva a minimálisan szükséges befetektésektől tartózkodva tevékenykedik" több interjúalany, így nem is csoda, hogy a „dekonjunktúra első érzékelhető mozzanata azonnali viszahúzódást váltott ki."*

„Végül, sokan hivatkoztak a magánkisipar állami vállalatokkal szembeni hátrányos megkülönböztetésére ... *egyetlen olyan interjúalanyunk sem akadt, aki ha szóba került, ne méltatlankodva, vagy épnen indulatosan kommentálta volna a KIOSZ ... tevékenységét."*

J. GY.

Élettársunk a támpont

Április utolsó napja van. Talán az első igazi tavaszi délután. Ragyogó napsütés, ideális sétálóidő. Én mégsem a Duna-partra, hanem a Kinizsi utcai épületbe igyekszem, ahol az első emeleti lépcsőfordulóban a Támpont legújabb, tizenkettedik száma készül. Egymás mellett az asztalon a lap négy dupla oldala. *Balla Erna* és *Kurucz Péter* egymásra rakják a megfelelő oldalakat, *Deák Andrea* és *Nagy Gábor* pedig összehajtják az újságot. A második félévtől ezerötszázra ugrott fel a példányszám, eltart egy darabig, amíg ennyit összehajtogatnak. Általában szerdán szokták ezt csinálni, de most ketten megbetegedtek a nyomdában, így csak csütörtökre készültek el. Igyekezni kell, hogy estére, a Támpont Stúdió cigányestjére meglegyen az újság.

A Közgazdász szerkesztőség a legfőbb székhelyük, a gépelést is ott csinálják. Nemegyszer voltam már tanúja a csütörtök esti lázas lapzártáknak, amikor éjszakába nyúlóan szerkesztettek, gépeltek, végezték az utolsó simításokat, vagy máskor, amikor meghívókat, nyilatkozatra felkérő leveleket szültek, hosszasan fontolgatva a megszólítások, a rábeszélési trükkök finomságait.

Leülök az asztal végéhez, az elkészült, hatalmas stószokba rakott újságok közé, és beszélgetni kezdünk. Ahogy egy felelős szerkesztőtől el is várható, főleg Péter viszi a szót, a többiek csak néha szólnak közbe, esetleg egy-egy csipkelődő megjegyzést küldenek a néha túl komoly szerkesztő felé.

— Az alapötlet már vagy kétéves — kezdi Péter. — Másodéves koromban gondoltam arra, hogy kéne csinálni egy nagy információs táblát, amelyen elismert tanárok, szakemberek tanulást segítő irodalomjegyzékei, illetve kulturális területekre vonatkozó ajánlásai lennének kifüggesztve. Akkor ez nem jött össze, de az ötlet megmaradt. Negyedikben, részben annak nyomán, hogy a Klub Közlöny tábora megfogyott, részben pedig a barátok — Erna, Gábor, majd később Andrea biztatására újragondoltuk az elképzelést, s nem táblaként, hanem újságként — pontosabban műsorfüzetként, mert így nem kellett hivatalos engedély — két hét alatt sikerült elfogadtatnunk az ötletet. A közművelődési bizottság lapja lettünk. Négyünkön kívül *Kiss Zolit* hívtuk még meg a stábba, akiről tudtuk, hogy sokmindenhez ért.

És kéthetente, tizenhathúsz oldalon megindult az ötszemélyes újság. Nyolctíz külső segítővel megtámogatva, akik rendszeresen vagy kevésbé rendszeresen beküldenek cikkeket, de a tulajdonképpeni lapkészítésben nem vesznek részt. A megfogalmazott cél: értékorientált információkkal szolgálni a hallgatóknak. Azaz csak azzal foglalkoznak, ami valóban érték. Persze ennek eldöntése nem mindig könnyű, ezért gyakran kérnek segítséget a különböző témák szakértőitől. A szakfolyóiratok cikkei, kritikák, tanulmányok segítenek még az eligazodásban. A műfaj ajánlás és nem kritika. Minden programmal csak előzetesen foglalkoznak. A továbblépés irányát is ebben látják. Előzetesen, de minél széles körűben, minél sokoldalúbban tájékoztatni, irodalomjegyzéket is adva, hogy akit igazán érdekel a téma, az tudjon hová nyúlni. Az utólagos kritikát csak annyiban szeretnék alkalmazni, amennyiben annak egy következő program szempontjából propagandaértéke van.

— *Fussunk végig a lap szerkezetén!*

— A klubműsorokkal foglalkozik az első rovat, elsősorban azokkal, amelyeket az egyetemen értékesnek tartunk, és amelyekről tudunk. Már kiépült az a kapcsolatrendszer, amely a nagyobb klubok műsornaptárát időben eljuttatja hozzánk — folytatja Gábor a beszélgetést. — Más egyetemek érdekesebb rendezvényei is bekerülnek néha, ha időben sikerül megszerezni az információkat. A legnagyobb teret természetesen a Támpont Stúdió programjai kapják, igyekszünk valóban minél több támpontot adni a műsorokkal, illetve a tárgyalt témákkal kapcsolatban.

A lapszemlében a Valóság, a Kritika, a Mozgó Világ, a Társadalomkutatás cikkei kapnak általában helyet. Ezt a rovatot Gábor szerkeszti, csakúgy, mint a filmekkel foglalkozót. Az előbbibe Pápai Szilvia szokott leginkább besegíteni, de az utóbbit egyedül csinálja. Előzetest ad benne a következő két hét bemutatóiról, a Kinizsi mozi műsoráról, s kritikákat is idéz, vagy ír egy-két kevésbé ismert, de jó filmmel kapcsolatban. Az idegen nyelvű lapszemlét külsősök csinálják, így nem mindig jön össze, pedig igény volna rá.

A könyvrovat Ernáé. Nemcsak a frissen megjelent kiadványokkal foglalkozik, hanem neves szakértőket, írókat is felkér véleménymondásra. *Esterházyt, Nádast* és *Tandorit* is megkérte, hogy közöljék és kommentálják a maguk irodalmi örökranglistáját. Mindhárman készséggel válaszoltak.

— *Mennyire volt nehéz a kapcsolatfelvétel az írókkal, a kritikusokkal?* — kérdezem Ernát.

— Féltünk tőle egy kicsit, de aztán simán ment minden. Eddig még mindenki válaszolt, akinek írtunk. A Kritika szerkesztőségében készségesen megadták a kritikusok címeit, sőt maguk is ajánlottak neveket nekünk.

A múzeumokról, kiállításokról Zoli szokott írni. — Az lenne jó, ha a múzeumrovatban képeket is tudnánk közölni, így lenne igazán nagy a csábító erő — idézi fel Péter egy régóta dédelgetett tervét. Kérdés, hogy ezzel a nyomdai technikával lehetséges-e elfogadható minőségű reprodukciókat készíteni. A címlapokat és a többi grafikai munkát szintén Zoli csinálja. Igaz, hajtogatni általában nem nagyon szokott.

A színházi rovat Péteré: — Itt is az a cél, mint a filmnél. Olyat ajánlani, amiről nem evidens, hogy feltétlenül meg kell nézni, pedig valami miatt érdekes előadás. Csak olyat propagálok, ami nekem is tetszik. A szubjektivitást nem lehet kiküszöbölni, még azzal sem, hogy igen gyakran itt is közlünk szakértői listát. Néha akciót is szervezünk. A Catullus volt a legnagyobb, az háromszáz jegygyel ment. A jegyeket a közönségszervezés árulja. Nagy tervünk, hogy jövőre felújítjuk a vidéki színházlátogatási akciókat is.

A zenei programokról főleg külsősök írnak. Néha felkeresnek menő lemezboltokat, és tőlük kérnek ajánlatot. Tulajdonképpen ide tartozik még a hátsó oldalon közölt amerikai, illetve angol slágerlista is.

— Ezeket szerintem teljesen felesleges közölni, főleg az egyik legolvasottabb oldalon — veti közbe Andrea. Aztán rövid vita után megegyeznek, hogy ez a Péter mániája, és mivel ő a szerkesztő...

A Bemutatjuk rovatban egy-egy kulturális ág kevéssé ismert, de figyelemre méltó jelenségeiről — újságokról, színházakról, könyvsorozatokról mutatják be, hogy miért érdemes felfedezni őket. Ezeket mindig az csinálja, akihez a legközelebb áll a téma.

A Vendégünk rovatnak az volt az alapgondolata, hogy az egyetem jelentősebb egyéniségeit mutassa be kulturális oldalról. Eredetileg csak listákra gondoltak, de aztán beindult magától a dolog — a felkért személyek valóságos kis esszéket küldtek magukról, vagy egyenesen üzenetet intéztek az olvasókhoz. — Tervezzük — mondja Péter —, hogy a következő, utolsó számban megkérdezzük néhányukat arról, hogy mit csinálnának a nyáron, ha most lennének egyetemisták. Erre a számra sok más tervünk is van, többek között ebben szeretnénk megvonni az év kulturális mérlegét. Így alighanem dupla szám lesz 13/14, vagy valami ilyesmi.

— *13+1!* — vágja rá Andrea nagy tetszést aratva. Ebben maradnak.

A lapszerkezetet befejezve, van még a kultúra, szociológia, a társadalomtudományok és a gazdasági rovat, valamint a hátsó oldal, ahol a slágerlistákon kívül a KDC programjait közlik.

— *Apropó, KDC. Tulajdonképpen milyen kapcsolatban álltok a klubbal, azon túl, hogy ők is a szerkesztőségben székelnek pillanatnyilag?*

— A KDC-vel a Támpont Stúdión keresztül állunk kapcsolatban — kezdi a választ ismét Péter. — A stúdió tulajdonképpen azért jött létre, hogy a kéthetente működő klubnak folyamatosabbá tegye a működését, kisebb programokkal. Úgy képzeltük el, hogy egy-egy estén több olyan kulturális dologgal foglalkozunk majd, amivel mások csak külön-külön szoktak. Lesz benne egy beszélgetés valamilyen aktuális kérdés kapcsán, továbbá színházi előadás, filmvetítés és táncház. A rendezőket a KDC-sek adják, akikkel közös kasszán vagyunk, de külön vannak nyilvántartva a pénzeink. Nullszaldót tűztünk ki magunknak, ezt eddig sikerült is többé-kevésbé betartanunk. A közművelődési bizottságtól kaptunk 30 ezer forintot, továbbá hirdetéseket szereztünk, sőt nyertünk is pénzt egy sajtópályázaton. Mindezekből eddig fedezni tudtuk az 50 ezer forint körüli passzívumunkat.

— *Elégedettek vagytok a stúdióval?*

— Leszűrtük a tapasztalatot az eddigi öt estéből: nem lehet még ilyen hosszú programokat csinálni. Az emberek elfáradnak, nem ülnek be egymás után három rendezvényre, beszélgetni is szeretnének. Kisebb bulikat kell szervezni, s megszerezni egy stabil törzsközönséget. Ekkora apparátussal, amivel eddig mozogtunk, nagyon drága volt egy ilyen este. Az átlagos létszám egyébként 150-200 körül mozgott, a Csoóri-esten voltak a legtöbben, 450-en. Ezek a számok reálisak, nem is nagyon számítottunk többre.

Közben Gábor és Andrea összeszedelődzködnek, és felmarkolva egy-egy köteg lapot elmennek valahova. Hárman folytatjuk a beszélgetést, a lapkészítéshez térve újra vissza. Szokás szerint Péter ragadja magához a szót:

— Tulajdonképpeni szerkesztés csak a gépelés napján folyik. Nem tartunk lapindítót, sőt lapértékelést sem. Ez azt hiszem azért van, mert még nem vesszük magunkat igazán komolyan. Mindenki a saját rovatáért felelős, azt kell összeállítania. Így csak a gépeléskor derül ki, hogy miket is csináltunk, s bizony előfordult már, hogy ugyanarról két cikk is született.

— Azért mi öten mindig tudjuk, hogy mi készül — veti közbe Erna —, az informális kapcsolat megvan közöttünk. Mindannyian negyedévesek vagyunk, Andreáék nemzetközisek, a Zoli, a Péter és én külgazd. szakra járunk, így többször is találkozunk naponta. Felesleges lenne külön is összeülni. Jó lenne viszont, ha lenne egy saját kis helyiségünk. Engem nagyon zavar, ha zavarok másokat, s időnként tényleg útban vagyunk. Mind az öten jövő februárban végzünk. Ha nem jön közbe semmi, megpróbáljuk végigcsinálni. Úgy tűnik, talán lesz utánpótlás is — kiadtunk egy kérdőívet, amin többen jelezték, hogy szívesen beszállnának a lapkészítésbe. Bízunk benne, hogy komoly ez a szándék.

— *Mennyi időtöket köti le az újság?*

— Én szinte éjjel-nappal ezt csinálom — folytatja Erna. — Rengeteg időmet és energiámat elemészti.

— Nekem is elég sok időm rámegy — mondja Péter —, már csak azért is, mert nem esne jól, ha én magam lemaradnék azokról a programokról, amiket a Támpont ajánl.

Már majdnem három órája ülünk itt. Elfogyott az egyik oldal, így több példányt nem lehet összeállítani. Amíg átvisznek a könyvtárba egy adagot, beleolvasgatok az előbb említett kérdőívkitöltők véleményeibe: „Marha jó ötlet volt az újság! És egyre jobb!" „Kevesebb listát, több önálló cikket olvasnék szívesen." „Több interjút szeretnénk olvasni alkotókkal. Mindazonáltal a Támpontot a maga kategóriájában magasan a legjobbnak tartom." — ilyen, és ehhez hasonló megjegyzések olvashatók a papírokon. Péter elégedett is a kérdőívekkel, úgy tűnik belőlük, hogy az emberek ismerik és szeretik az újságot. Mikor visszajönnek, felnyaláboljuk a megmaradt példányokat és átballagunk az egyetemre. Nemsokára kezdődik a címoldalon is hirdetett cigányest. Alatta bőven van idő, így mind az ötüknek külön-külön fel tudok tenni három kérdést. A legnagyobb sikerről, a legsúlyosabb kudarcról, valamint arról érdeklődöm tőlük, hogy miért csinálják, mit jelent nekik ez az egész munka. A válaszok gyakran hasonlóak. A sikerek között szinte mindenki említi azt, hogy egyáltalán él, létezik a lap, keresik, olvassák, szeretik — ami nekik fontos volt, az úgy látszik másoknak is az lett. Péter kiemeli még a KISZ-bizottság gyorsan elnyert nívódíját, Gábor pedig a Csoóri-estet. A kudarcok már változatosabbak. Péter néha úgy érzi, hogy hirtelen túl sokan veszik körül és emberileg nem mindig tud megfelelni ennek a szituációnak. Többen említik a stagnáló létszámot — ugyanannyian csinálják a lapot, mint az elején, s így néha túl sok már a munka, no meg a belterjesség veszélye is fenyeget. — Nem tudunk már igazán jól együtt dolgozni. Óriási energiákat visz el az, hogy az egyéni sérelmeket orvosoljuk. Azt hiszem, elfáradtunk egy kicsit — mondja Andrea. Erna a könyvrovattal elégedetlen, úgy érzi, nem tudott megfelelni a maga támasztotta elvárásoknak. Probléma szerinte is van bőven, de most már nagyon szeretné végigcsinálni. Zoli több embert várt a Támpont Stúdiókra.

A miértre az önmegvalósítás, az önkifejezés és a valahová tartozás igénye a leggyakoribb válasz. Gábor azt az élményt emeli ki, ami ahhoz kapcsolódik, hogy négy-öt ember egyéni munkájából hogyan lesz egy lapban valami több, valami komplexebb egész, ami már sokaknak lehet fontos.

A cigányesten viszonylag sokan vannak jelen. Igaz, a bevétel nem valami fényes, alig több, mint ötven a fizető nézők száma, a legtöbben meghívóval érkeztek. Már a vitán is felparázslik időnként a cigányos indulat, amely aztán a végén, a gyertyafényes közös éneklésben és táncban teljesedik ki. Valaki egy pléhkannán dobolva kíséri az előadást. Most valóban jó a hangulat, kár, hogy haza kell indulnom, nehogy lekéssem az utolsó vonatot. Erna egyedül ül a kanapén, olvas és szipog — megfázott valahol. Búcsúzóul sikerül rábeszélnem, hogy menjen be és nézze inkább a táncosokat.

Hosszú délután volt, fáradt vagyok. Odakinn langyos éjszaka. Tizenöt perc múlva újra május. Gyönyörű félkaréj a hold.

Zsubori Ervin

Léléktől lélekig

Harvey Jackins, az újraértékelő kölcsönös támogatás közösségeinek, elméletének és módszerének nemzetközi referenciaszemélyisége, világszerte tart előadásokat, vezet műhelyeket. Most másodszor járt Magyarországon. Előadásokat, bemutatókat tartott pszichológusoknak, orvosoknak, pácienseknek, hallották a Népművelési Intézetben és a Hazafias Népfront országos székházban éppúgy, mint a Rajk László Szakkollégiumban.

Születésen és halálon kívül nem ért még e — számomra tavaly kezdődött — találkozásokhoz mérhető megrázkódtatás. Fájdalmas, elképesztő és hihetetlen, amint a racionális emberi viselkedés elmélete először pofonvág. Megsimogat, fölszabadít, jobbá tesz, amikor először megsegít.

Harvey Jackins Washington egyetemén főleg kémiai, matematikai és zenei tanulmányokat folytatott. Ezután tizenkét évig politikával és munkaszervezéssel foglalkozott. Az ötvenes évek elején szinte véletlenül kezdte tanulmányozni a fájdalommal terhelt emberi viselkedés problémáját.

Az első húsz esztendő a próbálkozások óvatos, önkritikus korszaka volt. A Seattle-ben végzett elméleti kutatások és gyakorlati alkalmazások soha semmilyen hivatalos támogatást nem élveztek, s így van ez ma is, bár a rendszernek ma már saját alapítványa van. Az elméletről és a módszerről a piac, s benne a tudományos piac ítélkezett: A racionális emberi viselkedés elméletét, az újraértékelő kölcsönös támogatás módszerét a világ közel hatvan országában követik és alkalmazzák. A területi elvet a szakmák, illetve a különböző életmeghatározó tényezők szerinti nemzetközi csoportosulás elve egészíti ki: több mint százhetven féle ilyen nemzetközi hálózat működik a rendszeren belül a pszichológusokétól, az orvosokétól az ácsokén, a rendőrökén, az egyetemi tanárokén át a vakokéig, a filmrendezőkéig, az idősekéig, az egyetemistákéig és így tovább. A világközösség kiadója harmincegy féle hivatalos folyóiratot ad ki, könyveket, hang-, és videoszalagokat publikál, tanfolyamai, találkozói az egész világot, az év minden napját érintik.

Legyen a szó most azoké, akik itt és most, egyetemünkön találkoztak vele először!

M. G.

A korlátlan intelligencia és boldogság elmélete

Mi tehát vázlatosan a lényege annak az elméletnek, amelynek *Harvey Jackins* az „utazó nagykövete".

A gondolatrendszer kiindulópontja az, hogy az emberi individumot az az alaptulajdonsága különbözteti meg az élettelen tárgyaktól, a növény- és állatvilágtól, hogy a különböző környezeti ingerekre speciális, konkrét, rugalmas válaszokat képes adni.

Az élettelen anyagok nem felelnek a környezeti hatásokra, inkább csak elszenvedik azokat. Egy tárgy azzá lesz, amivé a rá ható erők teszik, olyan mozgásokat végez, amilyenekre a külső hatások kényszerítik. Vannak ennek ellentmondó jelenségek, például a foszforeszkálás, amikor egy élettelen anyag válaszol az őt érő fényhatásra. De ez a „viselkedés" nem jellemző az élettelen tárgyakra.

A növények és az állatok az őket érő környezeti hatásokra meghatározott válaszokat adnak. Egy-egy növény- és állatfaj adott ingeregyütteshez adott válaszrendszerrel, reagálási mintával alkalmazkodik. A válaszadás adott körülmények közt kifejlődött, adott faj esetén nagyon pontos és hatékony lehet, ami az illető faj elszaporodásának mértékében is megmutatkozik. A növényi és állati fajok reagálóképessége azonban merev, így a körülmények változására, változatosságára a növény- és állatvilág csak a fajok változásával, a fajok sorával, sokaságával képes reagálni.

Az ember ezzel szemben minden őt érő konkrét ingerre, hatásra konkrét, azonnali és megfelelő választ tud adni.

Harvey Jackins: Sírni kell!

Mindez azzal magyarázható, hogy az emberi egyén, ha agya nem szenvedett fizikai sérülést, születésénél fogva hatalmas mennyiségű rugalmas intelligenciával rendelkezik. Ennek segítségével az individum felveszi a környezeti ingereket, eddigi tapasztalatai tükrében értékeli és jól elkülönített, rendszerezett módon elraktározza őket. Ugyanakkor a már raktározott tapasztalatokkal és élményekkel összevetve nemcsak elraktározza őket, hanem választ is ad rájuk. Az ingerek felvétele nem pusztán az öt alapérzékelésen keresztül történik, hanem ezek kiegészülnek olyan részletek önálló információként való értékelésével, mint hogy az egyes tapasztalásokkor milyenek voltak a fényviszonyok, a hőmérséklet, a légnyomás, a háttérzaj, az esetleges beszélgetőpartner hangsúlyai stb. Az érzékelés csatornáinak számát ilymódon 90 körülire növelik a kutatások és vizsgálatok.

Ezt a nagymennyiségű flexibilis intelligenciát azonban csak töredékében képesek hasznosítani az emberek, mert életük során olyan sérülések érik őket, amelyek ebből az alkalmazkodóképességből lefednek, lekötnek területeket. A kellemetlen élmények, amelyekről úgy szoktak beszélni, hogy kiborították őket, nagyon rosszul esett nekik stb., a velük összekapcsolódó külső ingereket, tapasztalásokat, eseményeket kezelhetetlenné teszik az emberi intelligencia számára: Az intelligencia bénultsága idején beérkező információk nem raktározódnak el diszkrét formában, hanem — ha az alkalmazkodókészséget egy nagy felülettel jelképezzük, akkor azt mondhatjuk, hogy — megragadnak ezen a felületen, zárványszerűen kiszűrhetnek ebből a felületből egy pici darabot. A kellemetlen élmények, amelyek lehetnek egyszerűek: olyasmik, hogy például valaki egyszer alvás közben nagyon fázott; elsősorban az egyénnek a többiekkel, a szüleivel, társadalmi környezetével való konfliktusaiból származó sérelmeket jelentenek.

A sérelmek szaporodnak és ráadásul aktívak. A sok ismétlődő sérelem, ha hasonló körülmények közt esik, azonos személyek idézik elő stb., akkor összetapadhat és egészen nagy felületeket alkothat, amiket nevezhetünk hegeknek az egészséges intelligencia felületén. Egy adott sérelem lehet olyan erős is, hogy a normális körülmények között szerzett információkat is magához von. Például valaki esetleg nem is tud róla, hogy valamely helyzetét azért nem tudja értékelni, mert az egyfajta asszociációs kapcsolatban van egy sérelmével, amely magához vonja és kezelhetetlenné teszi.

Így az újabb kudarcélménnyel ez a sérelem megnövekedik, újabb és újabb élményeket von magához és így tovább. Hólabdaeffektus jön létre: egy elemi sérülés komplexszé duzzadhat. A sérelmek úgy is aktivizálódhatnak, hogy logikai körökbe kapcsolódnak össze, sérült, hibás reagálási mechanizmusokat hoznak létre az intelligencia felületén. Úgy működnek ezek, mint a hanglemezek. A beérkező információk asszociációk útján hozzákapcsolódnak a lemez egy pontjához, s így bekapcsolódva a hibás körökbe újra „lejátszódik a lemez": ebből lesz a látszólag helyes, valójában nem igazán intelligens, feldolgozott, értékelt válasz.

Jackins kutatócsoportja arra a következtetésre jutott, hogy e sérülések nyomán a társadalmak legintelligensebb, leginkább flexibilisen, eredetien reagáló tagjainak intelligenciája is csak 10 százaléka az eredeti mennyiségnek.

Szerencsére — az elmélet szerint — van az emberekben egy önjavító mechanizmus, amely képes feloldani a hibás köröket, tágítani az intelligenciát, a rugalmas reagálóképességet. Ez nem más, mint a sérülésekkor az embereket ért feszültségek levezetése, a gőz kieresztése, a fájdalom felszínre hozatala. Így a hibás, sérült reflexek felszínre kerülnek, a görcsök kioldódnak. A tapasztalatok szerint már az is sokat segít, ha figyelmesen végighallgatjuk egymás panaszait. A módszer kifinomultabb elemeinek megismerése után a páros alkalmazás a leghatékonyabb.

— k —

Kritika: legyünk nagyon óvatosak!

Három ok miatt kell nagyon óvatosnak lennünk, amikor pszichológiai elmélettel és terápiával van dolgunk. Mit jelent ez most? Az első gond az elmélet előfeltevése. Az emberi egyed speciális alkalmazkodóképességét számtalan féle feltevésből lehet magyarázni. Például az ember azért képes azonnali, konkrét válaszokra adott szituációban, mert életének konkrét helyzeteiben konkrét kisközösségek támogatják. Ezek segítik reagálóképessége fejlesztését, például konzultációs, munkamegosztási viszonyrendszerrel mintegy megtoldják egyedi képességeit. Vagy vélhetjük a munkát olyan jellemzőnek, amely olyan viszonyokba hozza az egyedet környezetével, hogy kifejlődhet speciális intelligenciája. Az mindenesetre biztos, hogy bármely tudományos rendszer előfeltevéseinek elfogadása vagy elvetése hit, és nem pedig tudományos tisztánlátás kérdése, mégha a „hívő" természetszerűen megvilágosodást is érez. Ezt szem előtt kell tartanunk, amikor olyan hízelgő kiindulóponttal van dolgunk, mint jelen esetben, nevezetesen, hogy mindannyian szupermennek születtünk.

A második probléma ebből fakad. Ha az előfeltevés bizonytalan, akkor a sérüléselmélet is az. Nagyon kell vigyázni, hogy miközben ártalmas tapasztalatok, élmények, velünk megesett dolgok után kutatunk, nehogy valami olyasmit is annak nyilvánítsunk, amit fel kellene vállalnunk lelki egyensúlyunk érdekében. A segítség is okozhat sérüléseket, egyszóval nagy itt a kuruzslás veszélye.

Harmadszor mindezek következtében a terápiában sem lehetünk biztosak. Álljon itt ellenpéldaként Matula bácsi Fekete István Tüskevár című regényéből. Ő a rossz tapasztalatokban az önállóságra nevelés eszközét ragadta meg. Figyelmeztette Tutajost, ha bemegy a nádasba összecsípik a szúnyogok. Ő ennek ellenére bement, pórul járt és tanult — elsősorban dönteni.

Jackins is óvatos. Amit javall triviális, de nehéz megvalósítani. Az egyén, függetlenül attól miként determinált, önálló. A többi önálló emberrel, valamely társadalmi közegekkel szükségképpen konfliktusokba kerül, azok sokszor gátolják önálló mozgását. Ezért más egyének, a társadalom más közegei segíthetnek rajta oly módon, hogy belesimulnak mozgásába, hagyják értékei szerint viselkedni, visszaigazolják értékeit. Ezt az emberek kölcsönösen megtehetik egymás számára. Csak vigyázzunk, mert ha valaki például nem őszinte, akkor segítő és segített is puszta eszközévé válhat a másiknak.

K. S.

Aranyeső

Szaladok, az arcomba csillog a nap. A fény táncol a macskaköveken, friss tavaszszag szédít és kipattanó rügyek a fákon. Nem tudom magamba zárni az áprilisi jókedvem — ugrálok, és egyedül is megperdülök a sarkamon, „zeng a picinyke, szénfejű cinke víg dithyrambusa: dactilusok".

Befordulok a fehér kapun, a portás bácsi már megismer, integet („csókolom kislány"), csókolom, nevetek vissza és még bókolok is, mert tavasz van. A kertben nyílnak a tulipánok, és fakad az aranyeső, visszasárgállik a napra és megsimogatja a tolókocsikat és elnyeli a rekedt kiabálást. A falon ma csillog a tábla: „Ne köpködj!" Fehér fénnyel mossa a tavasz, bent félhomály.

★

„Itt nem lehet beszélni és olyan nehéz írnom. Mindanynyian kiborultunk az első napokban. Mondta a magáét szegény — nem tehet róla, súlyos agyérelmeszesedése van — hiába kértük szépen, csúnyán, nem hagyta abba még este sem, és éjszaka elindult egyedül, persze elesett, Piroska néni, ment az éjszakásokért, azok szedték össze. Másnap a buszmegállótól hozták vissza, mezitlábas mamuszban. Azután nekünk kellett mindig vigyázni rá, de ő csak ment, és elesett. A vége az volt, hogy este már ordítottunk vele — szépen hiába szóltunk — én fogtam a botomat és úgy toltam vissza az ágyra, Piroska néni meg rávert a lábfejére a papucsával.

Két napja vége, a nővérek tüdőgyulladással megfürdették, most már nyelni sem tud, infúzióval kínozzák, de az sem segít. Most nagyonnagyon szégyellem, hogy kiborított és goromba voltam.

Kezdem elhinni, hogy itt mindenki gonosszá válik."

A terem zsúfolásig ágyakkal, elviselhetetlen bűz fogad. Ha itt vagyok, utána órákig nem megy ki az orromból az ágytál-, mosdatlanság-, cigarettaszag. Ragyogva fogadnak, tavaszt hoztam. Piroska néni megsimogat a szomszéd ágyról, meséljek, Ágnes néni féltékenyen rákiabál — „hagyja már, hozzám jött, nincs neki ideje beszélgetni." Tavaszt hoztam, mesélek hát, hangosan és jókedvűen, hogy a szomszéd ágyaknak is jusson, hogy süt a nap és már zöldülnek a fák, hogy tanulnom kell és nem tanulok, hogy mennyi dolgom van és hintáztam a Margitszigeten, hogy megáradt a Duna és tömeg van az utcákon; közben mosolygok folyamatosan, nevetek, és velem nevetnek — mindenki rám figyel, és aki beszélni tud, beleszól.

★

„... és tűrtőztessük magunkat, mire én — „könnyű ezt mondani, tíz percig ki lehet bírni, de nem éjjel-nappal". A deszkára azt mondta, vetessem meg és kifizetik. Ő nagyon jól tudja, hogy egész éjjel fenn ülök, lábam a széken. Egyszer még lezuhanok. Ha elalszom ülve, hol előre, hol hátra, jobbra, balra, dőlök, ilyenkor arra ébredek, hogy beverem a fejem. Végül eszembe jutott valami, van nálunk egy mentős fiú; ígértem neki egy ezrest, ha szerez nekem préseltfa-ágydeszkát. Kíváncsi vagyok, mennyivel lesz jobb. Hat hónapja nem aludtam ki magam."

★

Két napig voltam kórházban. Mentővel vittek be, éjjel „vakbélgyanús" voltam, és még élveztem is az ijedtséget és a felhajtást körülöttem. A nővérek elképesztően kedvesek voltak velem, reggeltől estig látogatók ültek az ágyam szélén, és ráadásul pocsék idő volt — mégis, második reggel biztos voltam benne, ha nem mehetek haza, megőrülök.

Hogy lehet, hogy nem gyűlölnek engem? Ágnes néni, Piroska néni, a többiek? Hogy lehetnek hozzám ilyen elképesztően kedvesek, hogy várhatnak így?

„Leguggoltam, s az óriásból (negyed órára törpe lett). Mi lenne — gondoltam —, (ha mindig..." belőlem soha — nem — gyógyuló beteg lesz ezekben a félórákban.

„Megnőtt a magas, a messze (és csak a padló volt enyém), mint nyomorult kis rab, mozogtam) a szoba börtönfenekén" nyomorult és reménytelen, egymást maró és gyermeteg naivitás nélkül — ez mind lesz belőlem ezekben a félórákban.

★

„Egyszerűen nem tudom megérteni, hogy itt éljek. Persze félreértettél engem, amikor azt mondtam, hogy borzalmas az öregek között, 30-40 év a korkülönbség. Ezzel nem azt akarom, hogy a „fiatalok" betegek legyenek. Csak elviselhetetlen, hogy összezárják a viszonylag normális öregeket a végképp nem beszámíthatókkal. Ez minden szociális otthonban így van? Akik elmentek innen, vissza akarnak jönni, mert még rosszabb a helyük. A főnővér is mondta, hogy megért, fiatal vagyok ide, itt nincsenek ilyen bénák, mint én. Minden nyugdíjfizetés után botrány van, a „járókkal", napokon keresztül itt a rendőrség, késsel mennek egymásnak, verekednek még a nők is. Ez a pokol tornáca."

Mesélek, jár a szám, és kívülről nézem magam, mint a részegek. A hátsó ágyról egy néni „megijeszt", egy játék kiskrokodillal, papírszalvétába köpköd és kiabál. „Etuka kitalálta, Etuka". Én beszélek tovább.

Mikor elindulok, Piroska néni kezembe nyom egy tábla csokoládét. „Ne szólj. Engedj ajándékot adni. Hadd legyek én is Valaki."

★

„Mikor bekerülünk ide, mind elveszik. Kint marad a büszkeség, az emberség, az önbecsülés. Kint marad az énünk — hogy itt mi van, azt ne kérdezd."

★

Kint megszédülök a fénytől. Hihetetlen és irreális és nem is igaz az egész. Nem lehet az. Tavasz van, április!

Tavasz van és fakadnak a rügyek! Tavasz van és énekel az aranyeső! Szaladok és nem bókolok a portásnak, szaladok a buszmegállóig és bámulom az eget, szédíts most és ne hagyj gondolkodni, te korai, áprilisi nyári ég, tavasz van!

Lehet, hogy van olyan aranyeső, ami sír?

(A cikkben található levélrészletek egy valódi levél majdnem szó szerinti idézetei).

L. K.

AZ ÁSÍTÁS METAMORFÓZISA

Valamilyen furcsa és megmagyarázhatatlan várakozással, s talán egy kis titkolt félelemmel ülünk a nagy könyvtári asztal körül, kényelmes székeken, összetolt padokon, radiátoron. Minden szem őrá szegeződik. Középen ül, fesztelenül elterpeszkedve a fotelben, kis híja, hogy fel nem teszi a lábát az asztalra. Minket néz. Sorra belenéz valamennyiünk szemébe. Figyel ránk. S mi zavartan, a földre vagy a Lenin-, Marx- és Lukács-kötetekre bámulva mondjuk, hebegjük el félmondatos válaszainkat. Mert mindenkit megkérdez, pedig errefelé — ilyen sok embernél — ez nem nagyon szokás. Senki sem kéri ki magának, mindenki válaszol, legfeljebb beéri valami felszíni dologgal. Nem köt belénk, szelíd, biztató a hangja, minden választ szépen megköszön. Fehér, rövidujjú inget és egy egzotikus, hófehér nyakláncot visel. A szinte teljesen kopaszra nyírt fej kiemeli a szikár arc, s a mélykék szemek szuggesztivitását. És ekkor egy hatalmas ásítás! Kendőzetlenül, a kezet nemhogy a száj elé téve, hanem egyenesen nyújtózkodva közben! Hát ez azért mégis csak túlzás. Ráadásul olyan ragadós, hogy én is alig bírok elfojtani egy hasonlót. Hm, bizonyára fáradt, nehéz napja volt. De hát azért mégis. Az ember hozzá beszél, ő meg...

A leplezett türelmetlenség felgyülemlik, mire véget ér a kör. Most már történjen is valami! Aztán megtudjuk, hogy eddig is történt, csak nem vettük észre. Pedig ez még nem varázslat volt, csak egyszerű odafigyelés. Aztán megtudunk többet is. Szeretet, intelligencia, figyelem, fegyelem, kölcsönös konzultációk, distresszek röpködnek a levegőben. És fölényes mosolygással fogadott világszeretet, világmegbékélés, világméretű emberi okosság. De igazából senki sem próbál vitatkozni. Ha történelemtől, közgazdaságtantól, filozófiáktól, szociológiától, reformvitáktól megfertőzötten, az eszével mindenki tudja is, hogy ez így túl egyszerű lenne, talán a lelke mélyén egy kicsit reménykedik hogy hátha mégis... Hogy hátha mégis van remény élni, és gyerekeket szülni a holnapi világnak. Mert eredendően minden ember jó és okos. Már csak meg kéne őrizni ilyennek, illetve vissza kellene változtatni jóvá és okossá. Ennyi az egész. És tényleg — érezzük, mintha mi is, itt, ebben a teremben egy kicsit jobba és okosabbá válnánk egy pillanatra. Azon kapjuk magunkat, hogy már nem vagyunk olyan türelmetlenek, amíg más beszél, sőt, figyelünk rá — szánalom, vagy megvetés nélkül, a másik jó ember okos figyelmével. És szurkolunk neki, tiszta szívünkből, hogy sikerüljön. Hogy még jobb és okosabb legyen. Még felszabadultabb, még bátrabb és kezdeményezőbb. És már a szemünkbe néz az előbb még lesütött szemű másik, kicsit még reszketve, de már a szemünkbe néz, és mi sem kapjuk el már mindig a tekintetünket.

Harvey Jackins középen ül, fáradt és újra ásít. Közben megtudtuk, hogy az ásítás és a nyujtózkodás is az egyik útja annak, hogy jobbak és okosabbak legyünk. Ezek által is szűnik a fájdalom, általuk is gyógyulnak a sérülések. Azért mi még a szánk elé kapjuk a kezünket, eltakarni a félig elfojtott álmosságot, de már nem zavar minket, amikor ő csinálja. Már tudjuk, hogy ásítás és figyelem nem zárja ki egymást. És tudjuk azt is, hogy a figyelmet elfogadni nem elég — adni is kell, hogy egyenlő legyen az állás. És adni jó, csak meg kell érezni az ízét.

Lassan cihelődünk, véget ért az este. Boldogabbak lettünk? Eredménnyel járt a boldogságkeresés? Aligha. A csoda elmaradt, talán azért, mert túl gyors és túl kényelmes csodára vártunk. Mégis van köztünk valami bizsergető melegség — együtt ültünk egy asztal körül, és éreztük, hogy alatta ott van valami csodálatos étel, de hozzánk csak az illata érkezett meg. Talán nem is baj, hogy így történt. Jóllakott gyomorral úgysem tudtunk volna az étellel mit kezdeni. Azért az illat megmarad. Egy őszintébb szembenézésben, egy percnyi odafigyelésben, egy mosolyban. Vagy egy karbafont kezű ásításban, amit az est vége felé, félig öntudatlanul én is elkövettem. Remélem, mások is.

(zsubori)

Zsubori Ervin

Játszunk

legyen bár tavasz tél vagy ősz
együtt játszunk az idők kezdetétől fogva
amióta csak tudom hogy van s vagyok
betéve tudjuk már a sok-sok apró trükköt
az összes néma cselt a faarcú blöfföket
utóvégre közösen cinkeltük a pakli lapjait
csalni nem érdemes tehát vagy áthágni a
magunk alkotta játékszabályokat
és nem is a győzelem a lényeg
— elfelejtettük már kinek hány pontja van
bár aligha döntetlen az állás
és tán nem is lesz az soha —
a cél a közös játék húnytszemű mámora
de biztos ami biztos azért megtanultunk
veszíteni is ki tudja még
mit hoz a holnapi leosztás
— játszunk
anélkül hogy kijátszanánk a másikat pedig
együtt játszunk már vagy huszonhat éve
anyát játszunk és mind nagyobb fiút
homokóráinkban a tegnap egyre nő —
most tavasz van megint újra május
hát játszunk tovább amíg csak lehet
amíg játszani (is) enged a fölénk mért idő

A király koronáját

„Ha van sport, ami gyönyörű, a vitorlázás minden bizonnyal az: szikrázó napsütésben, kék ég alatt lágyan siklik a hajó, ringat a víz, átölel a csönd, a sirályok éneke, és közben még érmet is lehet nyerni." Az ilyen diletáns szöveggel a kötélidegzetű vitorlást is hamar ki lehet borítani. — Lennél csak egyszer a vízen árbockaszáló szélben, vagy főnél egész nap a ládában szél nélkül, moccanatlanul, borulnál egyszer a csapvíz-hőfokú habokba — válaszolnak rögtön. A civil, persze legjobb, ha nem okoskodik, hanem kint marad a parton, ahonnan távcsővel se látni semmit, de legalább csak a többi nyaralót idegesíti. Volt már, hogy mégis intéztek nekem egy helyet a motoroson: — Vigyázz rá, civil — adtak a főnök kezébe, s tényleg vigyázott, így a fele utat is megtettük már a rajtig, mire teljesen bőrig áztattak a hullámok. S ha máskor minden összejött, mit láttam? Feszülést, inaszakadást, hőgutát, „fagyhalált", görcsölést, borulást, szitkozódást.

A menő, ő persze egészen más! Nyári Gyula harmadéves, külgazdasági szakos hallgató pedig igazán menő: magyar bajnok, 1982-ben kor- és hajóosztálya Európa-bajnokságán ötödik, 1983-ban második, '84-ben a junior világbajnokságon tizenkilenc évesen, negyedik, 1986-ban Kielben negyedik (ahol az utóbbi tizenöt évben nem volt rajta kívül magyar hajó az első tíz között). A menő persze nem születik mindjárt sztárnak. Gyula őskori körülmények között, tízéves hajóban kezdett cadetozni, jobb hajók ellen vitorlázott, s velük egyformán végzett. Amikor aztán a legjobb hajót kapta, lelépte az egész mezőnyt. A 420-as hajóosztályban már volt egy lengyel hajója a hazai és egy olasz a külföldi versenyekre. („Tudod, ez olyan érzés volt, mintha itthon egy Trabantot hajtana az ember, külföldön pedig átülhetne egy BMW-be".)

A vitorlázásnak úri sport híre van, joggal. Gyula sem tudná megfizetni, ha közepes szinten vagy hobbiból vitorlázna. Ezelőtt egy amerikai hajója volt: („Amolyan tipikus amerikai darab volt, minden profi benne, mégis rideg. A mostani holland, minden csavarjában ott érezni a készítő lelkét.")

— *Sokat elárul valakiről a hajója neve, a tiedet hogy hívják?*

— Egyelőre sehogy, de Skála lesz majd a neve.

A menő hajója ugyanis drága, Gyuláé úgy félmilliót ér. S ehhez jön még az öt-hat kilós speciális vízhatlan öltözék költsége, s akkor az utánfutót a kisbusz után kötik: a sztár útra kész.

— Igen, majdnem, feltéve, hogy az egyetemről elengedik, de erről én igazán csak a legjobbakat mondhatom, velem mindenki nagyon megértő. A versenyzés ezenkívül is rengeteg pénzbe kerül, az én idei programom háromszázezer forintba. Most először vagyok kiemelt versenyző, azaz a Magyar Vitorlásszövetség gondoskodik rólam, nekem a versenyzés a feladatom. De nagy szükségem van arra a segítségre, amit a versenyzéshez a Skálától kapok, s amit nem is győzök elégszer megköszönni. Ezek után akkor valóban útrakész az ember, ha testileg is előkészült. Ez volt a legnehezebb vizsgaidőszakom, s közben Mátraházán edzőtábor. Amúgy télen heti háromszor két óra edzés van. Én szálkásító gyakorlatokat végzek, hogy ne nagyon erősödjek. A magasságom kívánna még négy-öt kilót, könnyedén föl is tudnám szedni. De akkor más hajóosztályba kéne átülnöm, ez a hajó már billegne, kis szélben meg „elsüllyedne" alattam, nem lennénk elég gyorsak, így az olimpiáig nem szabad híznom.

— *Magyarországon a 470-es hajóosztály legjobb párosa vagy testvéreddel, gondolom, a nemzetközi versenyek az igazi erőpróbáitok.*

— Idén megjöttünk már Genovából, Cannes-ból, Portorozsból. Hyeres-ben, Franciaországban lesz a nemhivatalos vb, utána Hollandiába megyünk, majd Kielbe, a világbajnokságra. Lehet, hogy rajthoz állunk a 420-as osztály világbajnokságán is, mert a Balatonon lesz. Ha nem indulunk, akkor augusztusban vitorlázunk majd idén először a Balatonon, mert előtte még a svédországi EB-n rajtolunk, aztán jön a magyar bajnokság, majd Opatijában zárjuk a szezont.

— *Ki segít szakmailag?*

— A klubomban nincs olyan edző, aki velünk foglalkozik, a szövetségi edzőnk Zsigmond András, és Fundák Györggyel dolgozunk még, vele külföldön szoktunk találkozni, mert ő az osztrák keret edzője.

— *Nagy valószínűséggel indulsz a szöuli olimpián. Tudod, hogy hol a helyed a világ mezőnyében?*

—Abban a legjobb húsz párosban vagyunk, amely közül bárhol, bármikor, bármelyik nyerhet.

— *A világon a legjobb akarsz lenni?*

— Persze. Szalma Lászlótól, a távolugrótól tanultam, hogy aki nem a lehetetlent célozza meg, az a lehetségest sem éri el.

— *Álmodsz néha az olimpiai győzelemről is?*

— Nem. Rajtról, versenyről gyakran, de befutóról szinte soha. A szalmalánggyőzelem nekem nem sokat ér: van, aki nyer egy olimpiát, és se előtte, se utána semmit, miközben van úgy, hogy a legjobbaknak nem adatik meg az aranyérem. Maximalista vagyok; ha vezetünk, még inkább növelni akarom az előnyt, ha vannak előttünk, még jobban nyerni akarok, mert aki lelkileg föladja, nem tud élni a kínálkozó lehetőséggel.

A menő győz, azért rajtol. És azért győz, mert nyerni ment oda. Az a nagy dolog, ami a vízen történik. Gyula „amúgy" zárkózott, csöndes, magánéletét nem a vitorlások előtt éli: menyasszonya van, olvas, moziba jár, kertet művel. És egyetemre jár, hogy biztos talaj legyen a lába alatt a kikötőn kívül is. Idén ő érdemelte ki a Jó tanuló, jó sportoló díjat. Csoporttársai, s itt a többiek, tudják-e — ha hiányzásai okát nem is, de — eredményeit legalább? S ismerik-e, ha a versenyek feszültségét, az erőfeszítést nem is, de a civil arcát legalább?

— A kudarcot nehéz elviselni, de segít a tapasztalat, és én soha nem nyugszom bele, hogy ne nyerjek. Mindenki a király koronáját szeretné megingatni, ezt el kell viselni. A parton nem nagyképűsködöm, nincs szükségem rá, az eredmény önmagáért beszél. A győzelmet jó érezni, de soha nem szabad éreztetni...

Molnár Gabriella

...hogy ne rokkanjon bele

Horváth Gyulát ismételten KISZ-titkárrá választotta a küldöttgyűlés. Ebből az alkalomból beszélgettem vele terveiről, elképzeléseiről.

— *Beárnyékolta-e újjávválasztásodat az, hogy csak másodszorra „jött össze", hiszen először szavazóképtelen volt a küldöttgyűlés?*

— Bár a megválasztás és a döntésképtelenség nem függ össze egymással, azért elég rossz érzés volt. Sajnos, az ilyen küldöttgyűlések nem egyedi esetek a felsőoktatásban, két nagy egyetemen is ügyvezető titkár van. Nem mentegetőzni akarok, de korábban is mindig csak hajszálon múltak a dolgok, most nem volt egy Lux Walter az ajtóban. A második küldöttgyűlésen is éppen a határon voltunk.

— *Mi az, amit meg tudtál valósítani elképzeléseidből az eltelt egy év alatt, és mik a terveid a következő évre?*

— Az elképzelések azon része, mely a politikai programban le van írva (mivel akarunk foglalkozni stb.) az én nézeteimet is tükrözte. Ezt most hosszú lenne itt kifejteni. Ami a saját munkámat illeti, hogy mit kéne ezért tennem, én egyfajta koordinátori szerepet szerettem volna betölteni a KISZ-bizottságban. Az volt a szempontom, hogy van egy csomó lelkes ember, aki akar egy-egy területen, vagy többen egy-egy területen ebben a szervezetben munkát végezni. Tehát az ő munkájukat koordináltam volna, és képviseltem a KISZ-bizottságot az egyetem vezetése, a vállalatok, a külvilág stb. felé. Ebben láttam a feladatomat. Utóbb kiderült, hogy ez nem megy.

— Egyrészt nem volt másik teljes státuson levő ember, sok technikai jellegű ügy is rám maradt. Másrészt nem vált be az az elgondolásom, hogy a KISZ-bizottság csupa olyan emberekből áll, akik maguktól lelkesen dolgoznak.

— *Az új összetételű KISZ-bizottság szerinted megfelel korábbi elvárásaidnak, vagy változtatsz elképzeléseiden?*

— Továbbra is úgy fogom fel a titkár munkáját, mint korábban, s bizakodó vagyok, hogy az új emberekkel a terveimnek megfelelően lehet dolgozni.

— *Amennyire visszaemlékszem, évekkel ezelőtt a KISZ-bizottság tagjainak tanulmányi munkája rendkívül jó volt, az elmúlt évben pedig e téren több probléma is akadt a félévismétlésekkel kapcsolatban. Mennyiben rontotta ez a KISZ renoméját, s mit kéne tenni, hogy a jövőben ilyen ne forduljon elő?*

— A kiválasztás terén most majd' kétszer annyi jelölt volt, mint ahányat megválaszthattunk. Tehát nagyobb volt e téren a mozgásszabadság. Másfelől a KISZ-bizottsági tagnak úgy kell dolgoznia, hogy ne rokkanjon bele, maradjon ideje a tanulmányaira. Azaz tudnia kell, mit akar csinálni, és ehhez embereket, stábot szükséges szerveznie, hogy megoszthassák a feladatokat. Ezentúl nekem is oda kell figyelnem a tagokra, a lelkére kötnöm, hogy ne hanyagolja el a tanulást.

Sajnos, ez a lelki ráhatás nem igazán erős módszer. A tanulmányok kérdése nagyon fontos, mert elsősorban mégiscsak felsőoktatási intézményben vagyunk, és nem tesz jót a hírünknek, ha valaki megbukik közülünk. Ilyen szempontból az elmúlt öt évben sokat romlott a helyzet. Emlékszem, volt olyan, amikor nem is elsősorban a TDK izgatta az illetőt, hanem hogy KISZ-bizottsági tag létére még nem írt tédékát. Optimista vagyok, e tekintetben pozitív változást látok az új KISZ-bizottságban.

— *Gond volt tavaly a testületi ülésekkel. Nem egy alkalommal elmaradt, mert kevesebben voltak jelen a szükségesnél. Ezt a problémát miképpen akarod megoldani?*

— Bízom az új tagokban. Valamennyiükkel beszélgettem, és úgy látom, nem egyszerűen csinálni akarnak valamit, hanem az elképzeléseik is megvannak arról, hogy milyen konkrét területen, továbbá stábjuk is van erre.

— *Engedj meg egy személyes jellegű kérdést. Meddig akarsz az apparátusban dolgozni? Gondoltál-e arra, hogy esetleg mégis a szakmádban helyezkedsz el?*

— Semmiképpen nem akarok az apparátusban karriert csinálni. Úgy érzem, ezt az évet még becsülettel végigcsinálom, s ha minden jól megy, utána szeretnék közgazdászként dolgozni, akár vállalatnál, akár kutatóintézetnél.

— *Nem félsz attól, hogy hátrányosabb helyzetben leszel a korosztályod többi tagjához képest?*

— Ez szerintem néhány év alatt behozható, de szereztem olyan tapasztalatokat is az itt töltött idő alatt, ami a későbbiekben kifejezetten hasznos lesz. Sok-sok ismeret, információ, meg talán az is, hogy én itt nap mint nap tárgyalok különböző egyetemi vezetőkkel.

— *Egy év múlva mindenképp elmégy?*

— Ezen csak az változtathat, ha a céljaimat nem sikerül megvalósítani. Becsületbeli ügynek tartom, hogy megtaláljam az utódomat, másrészt ne tűnjön süllyedő hajóról való menekülésnek a távozásom. Rendezett körülményeket akarok hagyni magam után.

B. J.

A reformról a számvitel oldaláról

Ki gondolná, hogy egy olyan évszázados fejlődési háttérrel bíró diszciplína, mint számvitel is a reform alapkérdését érintő problémákkal küzdhet. Pedig ez derült ki a számvitel tanszék munkájáról szóló beszámolót tárgyaló *ipari kari tanácsülésen április 22-én.* Minden hozzászóló *elismerte a tanszék oktatási és tudományos eredményeit.* A testület tagjai ugyanakkor azt javasolták, hogy a tanszék az oktatás terén *az ismeretek megtanítása mellett e nagyon fontos szakma jobb megszeretetésével, a tudományos munka terén eredményeik széleskörűbb publikálásával, a tanszéki oktatók tudományos címei megszerzésének gyorsításával lépjen tovább megkezdett útján. Máriás Antal* (szervezés t.) nem a tanszékre és az ott dolgozókra, hanem *a számvitelre, mint szakmára vonatkozóan mondta el véleményét.* A számvitel *nyugaton* voltaképpen *az adóellenőrzés alapja, a* vállalati *vagyon mozgását írja le, a költségszámítást teszi lehetővé.* Ez határozott célt, funkciót ad neki. *Nálunk,* ahol a hatóság (a Pénzügyminisztérium) írja elő az adatgyűjtést, a nyilvántartást és ezek szabályait, *elmosódik az egésznek a célja, értelme.* A végeredmény írtózatos számla- és szabálygyűjtemény, annak minden bér- és anyagköltségével. *A hatóság nem érzi ezeket a költségeket és a számvitel vállalati szintű racionalitását, ezért olyan nyilvántartási szabályokat is előír, amelyek csak összezavarják a vállalatok elszámolásait. Páli László* (számvitel t.) egyetértett az előtte szólóval abban, hogy *a hatósági túlszabályozás sokszor teremt irracionális helyzetet.* Egyszerű könyvviteli manőverrel nem létező nyereséget lehet kimutatni, egyes költségkönyvelési szabályok miatt nem lehet pontosan tudni, hogy egy-egy vállalat melyik alrendszere mennyire eredményes, a hitelforrásoknak a saját alapba könyvelése eltorzítja a tényeket, *sokszor a revizorok sem tudják, milyen szabályok vannak éppen érvényben. A kimutatott vállalati eredmények és költségek 40 százaléka nem igazi eredmény és költség a jelenlegi számviteli rendszerben. Ezt a helyzetet érzi a tanszék, és el kell érnie, hogy tudományosan megalapozott kritikáját kénytelenek legyenek figyelembe venni a főhatóságok. Baricz Rezső* a számvitel tanszék vezetője úgy vélte, a számvitel funkciója nyugaton is több annál, hogy csupán az adóellenőrzés bázisa legyen. A részvényesek, a vállalatvezetők számára is készülnek mérlegek, és a számviteli adatok képezik az alapját a makroszintű összesítéseknek is. *A kari tanács elfogadta a számvitel tanszék beszámolóját.*

A második és harmadik napirendi pont a vállalatgazdasági-munkaügyi szakon folyó képzés tapasztalatainak, illetve operatív tantervi javaslatoknak a megbeszélése volt.

K. S.

„Szárnyakat adunk vágyainak!"

Ezüstérem!!!

Az országos kosárlabda főiskolás bajnokságon férficsapatunk II. helyezést ért el. A döntőben a BME diadalmaskodott, harmadik a TF, negyedik az ELTE lett. Kosárlabdacsapatunk fennállása óta ez volt a legjobb eredmény, utoljára 10 évvel ezelőtt jutott a csapat a négyes döntőbe. A siker kovácsai voltak: Szabó Géza, Ambrus Lóránd, Kálmán Zsolt, Jenei Tamás, Poór Zoltán, Vrana Károly, Szabó Imre, Szarvas László, Kovács Szilárd, Farkas Gábor. A Veszprémben múlt hét elején megrendezett döntőben Jenei Tamás a legjobb dobó címet is elnyerte. Gratulálunk a sikerhez!

Női kosárlabdacsapatunk a Felszabadulási Kupa sorozaton előbb megverte az MTK-t, majd vereséget szenvedett a hosszabbításban Diósgyőrben. Legközelebb a Kecskemét ellen játszanak hazai pályán.

Karinthy-sorozat

„Sírni a Kárpátok alatt"

A kár a nagypolitikáról, akár az emberi jellemekről írt Karinthy *mindig a kórós tünetekre, lényegi problémákra irányította figyelmét.* 1931 végén az ország állapotáról ezt írta: „Szakértők szerint Bethlennek sikerülni fog bebizonyítani, hogy helyesen ítélte meg a jövendőt, mert utána csakugyan az özönvíz következett el." *A politikának nemcsak eredményességét, de komolyságát is kétségbe vonta. Képviselőnek ajánlva magát, de valójában az igazi honatya nevében írt:* „Kedvező feltételnek tartom, hogy sejtelmem sincs a politikához... nem is tudom, hogy kel csinálni, és bármennyire restellem, de gyakran előfordul, hogy összetévesztem egymással a minisztereket. Ez azonban nem jelent semmit, a miniszterek dolga, hogy az én létezésemről tudjanak, s nem az enyém, hogy az övékről..." És hogy *miről fog beszélni, ha megválasztják?* „Az attól függ, mi lesz aznap időszerű. *Lehet, hogy egyik nap a patkányok kiirtására vonatkozó tervezetet adok elő. Másnap egy kislányról fogok beszélni, aki nem járhat iskolába, mert a lágymányosi híd még nem készült el. Harmadnap az európai államok egyesülésének egyetlen lehetséges módjait árulom el a tisztelt Háznak, oly célból, hogy sürgősen intézkedjék ebben az ügyben."*

A társadalom más rétegei is terítékre kerültek. *A bürokratákkal már egész más stílusban, határozottabban elítélő hangon szállt szembe:* „Soha nem packázott" még a hivatalnok csökönyösebben s haragosabb kéjjel mindenkivel, aki rászorult, hogy levezesse a fölülről átvett izgalmakat, szidalmakat, lehordást, türelmetlenséget... soha még kegyetlenebb, ádázabb hévvel nem álltak „hivatásuk magaslatán" az ügyvédek és végrehajtók, ha arról van szó, hogy a vonagló, szenvedő eleven élet testébe metélve érvényesítsék a „jogos követelés acélbetűit."

A protekcióról mint általános jelenségről írta, hogy *nélküle még a tébolydába se lehet bejutni* (pedig ott ingyen koszt és kvártély van.)

A csak Budapesten előforduló dolgok „kiállításán" ötven évvel ezelőtt ilyen érdekességeket szerepeltetett:

„Nagyszabású hitelművelet pincérrel

Hosszú lejáratú kölcsönök lebonyolítása a kávéház legelőkelőbb mecénásával, aki nálunk csak „főúr", vagyis arisztokrata lehet, viszont kölcsönkérő gróf aki tegez, raccsol, és előbb ötezer, rögtön utána két pengőt kér...

Nyomtatott felírás: „A lift működik"

Olyan rendkívüli eset, hogy figyelmeztetni kell rá a közönséget. Máshol azt szokták jelezni, ha nem működik. Ez nálunk, ugyanis magától értetődik...

Utcabüdösítő

Különleges szerkezet, amit az itteni autóbuszok végére szerelnek, oly célból, hogy a fegyelmezetlen közönséget a kocsiútról a járdára kergesse és szoktassa...

Tízéves miniszterelnök

Nem úgy értve, hogy ő tízéves, ami esetleg előfordulhat kisebb országban, hanem úgy, hogy tíz éve miniszterelnök."

Elítélően írt az országnak az újdonságokkal, újításokkal szembeni közömbösségéről, sőt ellenállásáról, ahol még a politikusok is „torkig vannak ezekkel a külföldi mindenfélékkel", és még a Zeppelint is német huncutságnak tartják.

A falura rágyújtó koldus és gyermekét összeszurkáló anya esetét a szenzibilálódással összekapcsolva, de visszavezetve a világpolitika hisztériájára és a helyzet tarthatatlanságára ezt írta: *„túl van terhelve az idegrendszerünk, várakozástól, türelmetlenségtől, tehetetlenségtől, untig ismételt kegyes szavak, ígérgetések, frázisok csömörétől, bizonytalanságtól és méltatlanságtól — hogy villamospalackhoz hasonlítunk, amit egyre csak ingerek és izgalmak érnek, s nincs benne, hogy mindez örömben és kedvünkre való cselekedetben levezettessék: a legkisebb érintésre gyilkos szikra pattan ki belőlünk."*

A bőséget és reneszánsz gazdagságot hazudó, arányokat torzító demagógiával szembeszállva fedte fel a társadalmi ellentmondásokat: *„a földből kivirágzott paloták tövében szalmafedél alatt nyög a nyomor és lehetetlenség...* A földművelőt nem érdekli se a kultúra, se civilizáció: életszínvonala, igénye alcsonyabb, mint ama szkítáké és keltáké, akiknek négyezer éves temetőit a szegedi múzeum bolygatja..." Ady reménytelen szavait idézi: *„Elátkozott hely — nekem hazám / A naptalan Kelet"*. Megrázó élmény lehetett számára — mivel több írásában is említette — az a találkozás a külső Ferencvárosban egy tizenkét éves kisfiúval, aki itt élt anyjával és négy testvérével, két éve téglagyárban dolgozott, és még nem látta a Dunát.

Számára egyértelmű volt, s ezért követelésként fogalmazta meg a teendőt: *„mentsétek meg előbb a társadalmat és nemzetet, adjatok enni az éhezőnek, márványcsarnokot építeni lelki szükséglete számára ráérünk ezután is."*

A filozófiáról filozofálva, a haza sorsát szemlélve, és megint csak Adyra utalva tette fel a nehezen megválaszolható kérdést: „szabad-e egyebet is, mint sírni, a Kárpátok alatt?"

Andor László

(Folyt. köv.)

TDK-eredmények

GAZDASÁGPOLITIKA-SZEKCIÓ

Kiemelt I. díj + 2 különdíj: Dénes Ferenc — Endrész Mariann — Kaderják Péter — Valentinyi Ákos — Vályogos Győző (V. tg.): Reformálunk vagy deformálunk? (Egy gazdasági reform társadalmi feltételei.)

II. Incze Zsolt (IV. pü.): Az infrastruktúra egy évtizede. Infrastruktúrapolitika és -fejlesztés az 1950-es években.

II. Bea Zsolt — Tóth Tibor (III. tg.): Fa az almájától (A magyar gazdaság a vgm tükrében.)

GAZDASÁGELMÉLET-SZEKCIÓ

I. + különdíj:

Farkas Anita — Fertő Imre — Gelei Andrea — Karvalits Ferenc — Nagy Ernő — Nagy Péter — Ollári István: (III—IV. tg., ip., pü., agr., kg.): Két valóság két tükörben — avagy megteremthető-e a hiánygazdaság mikroökonómiája?

II. + különdíj:

Csermely Ágnes (II. tg.) Alku a gazdaságban (egy játékelméleti megközelítés).

III. Kelemen Gábor (IV. áf.): A tőkés vállalat alkalmazkodása a hiányhoz az 1973-as olajválság kapcsán.

Különdíj: Karajánnisz Manolisz (IV. pü-szoc.): Explikációs irányzatok a közjavak irodalmában.

VÁLLALATGAZDASÁGTANI SZEKCIÓ

II. Fejes Sándor (IV. ip.): Értékelemzés — elmélet és gyakorlat.

II. Hoffman Károly (III. tan. A.): Távlati tervezési modell nemlineáris preferenciafüggvénnyel.

Különdíj: Varga József (IV. pü.): A kompetitív árrendszer és annak hatása a Budapesti Vegyiművek gazdálkodására.

VÁLLALATI SZERVEZÉSI ÉS SZERVEZÉSELMÉLETI SZEKCIÓ

I. + két különdíj:

Bank Róbert — Máriás György — Lassu Tibor — Nagy Ernő — Ollári István — Vámos Éva (III—IV. tg., ip., pü., kg.): Gondolatok a magyar vezetői magatartásról.

II. + különdíj:

Andrási Miklós (IV. tg.) — Bartók István (II. ip.) — Mádi László (IV. tg.) — Pápai Zoltán (IV. tg.): A kollektív döntéshozatal problémái.

II. + különdíj:

Gutai Andrea — Mákos Nándor (III. ip.): Innováció és szervezeti struktúra.

III. + különdíj:

Csillag Tamás (IV. ip.): Kétségekkel teli egység.

Különdíj: Fejesné Jenei Csilla (IV. kg.): A Fórum Szálloda szervezeti-szervezési kérdései.

PÉNZÜGYSZEKCIÓ

I. Szarvas Ferenc — Tóth Rudolf (IV. pü.): A fejlesztési célú szakosított pénzintézetekről.

I. Valentinyi Ákos (V. tg.): A kis- és középvállalatok finanszírozása az NSZK-ban.

MARKETING-IDEGENFORGALOM-SZEKCIÓ

II. Meleg József (IV. kg.): Fogyasztói magatartás a hiánygazdaságban.

II. Molnár Hedvig — László Attila (III. kg.): Kastélyállományunk jelenlegi helyzete és hasznosítási lehetősége, különös tekintettel az idegenforgalomra.

III. Fejesné Jenei Csilla (IV. kg.): A szervezett turizmus gazdaságossága és fejlesztésének lehetséges irányai.

III. Nagy Márta — Pintér György (V. kg.): Az ismeretlen Óceán avagy Tengernyi változás az üdítőital-piacon.

KÜLKERESKEDELEM GAZDASÁGTANA SZEKCIÓ

I. Pásev Dimiter (IV. külg.): A tőzsdei döntési folyamatokat támogató rendszerek: Technikai Analízis.

II. Gordos Zsuzsanna (IV. kg.): Konfliktusok a magyar külkereskedelmi és termelő vállalatok között.

III. Csordás Zoltán — Pető Erika (IV. nk-kg.): A magyar gazdaság mentőöve — a kereskedőház?

Különdíj: Hazay Melinda — Mészáros János (III. kg.): A kávé világpiaci helyzetének változásai a 60-as évektől napjainkig. A kávé helyzete Magyarországon.

VILÁGGAZDASÁGTAN-SZEKCIÓ

II. + két különdíj:

Varga Marina — Durucskó Mihály (IV. kg.): Gyorsítás — átalakítás — nyilvánosság.

II. Kassai Katalin — Várhegyi László (IV. nk.): Reaganomics-kúra vagy kuruzslás?

III. Gyenis Ágnes (IV. kg.): A regionális és a globális illeszkedés problémái a gazdasági integrációkban.

KÖZLEKEDÉS-GAZDASÁGTAN-SZEKCIÓ

I. Brunczwik Miklós (IV. ip.): A Fővárosi Autótaxi Vállalat versenyhelyzete napjainkban.

I. Diószeghy Zsolt (IV. közl.): Az 1985. évi tömegközlekedési tarifaemelés szükségessége és hatása a Budapesti Közlekedési Vállalatnál.

III. Schindler Péter (II. közl.): A nemzetközi közúti árufuvarozás vámszabályozása.

III. Szabó Erika (III. közl.): A vasúti konténeres áruszállítás jövőjét befolyásoló legfontosabb tényezők.

Különdíj: Kovács Imre (IV. közl.): Nemzetközi vasúti árufuvarozási teljesítményeink és a kötelékí díjszabások.

AGRÁRGAZDASÁGTAN-SZEKCIÓ

II. Keller Piroska (IV. agr.): Sertéstenyésztés a Csongrádi Állami Gazdaság által integrált kistermelőknél és a nagyüzem szakosított telepén.

III. Majoros Csaba (III. agr.): A kisállattenyésztés gazdasági jelentőségéről, exportlehetőségeiről Magyarországon.

Különdíj: Szalai Péter — Losonczi Katalin (III. agr.): Erdőgazdaságunk a 80-as években.

GAZDASÁGTÖRTÉNET-SZEKCIÓ

I. + különdíj:

Ambrus L. Lóránt — Bertalan Imre — Csaba Iván — Fölsz Attila — Karlavits Ferenc — Mink András — Vörös Miklós (III. tg., pü., kg.): Kampánymechanizmusok.

I. Meleg József (IV. kg.): Nagy Imre közgazdasági nézetei.

III. Incze Zsolt — Szakadát László (IV.—V. pü., tanár A, szoc.): Terv és megvalósulás.

ESZMETÖRTÉNET-SZEKCIÓ

I. Csák János Zoltán (IV. pü.-szoc.): A legényegylettől az anarcho-szindikalizmusig. (A sans-culotte hagyomány történeti alakváltozatai a múlt századi Franciaországban).

II. László Géza (IV. pü.): „A bolsevizmus mint erkölcsi probléma."

III. Botka Zoltán (IV. kg.): Adalékok a szükséglet kategória fejlődésének vizsgálatához.

Különdíj: Várhegyi László (IV. nk.): Utópia és valóság? (Egy Laswell-teória és érvényesülésének vizsgálata az Egyesült Államokban).

Különdíj: Gaál Miklós (II. pü.): A tőkés gazdaság válságjelenségeinek tükröződése a modern polgári közgazdasági irányzatokban.

SZOCIOLÓGIA I. SZEKCIÓ

I. Fekete Attila — Rózsa Zsolt (IV. áf.-szoc.): „Ez a falu város". Adalékok a várossá nyilvánítás folyamatához.

II. Csóti Erika — Sebestyén István (IV. szoc.): Stációk egy őrségi falu életében.

II. Fekete Attila (IV. áf.-szoc.): Kórkép (A demokrácia kiszélesítése — választások egy szigetközi faluban).

III. Fertő Imre — Maurer György — Tarjányi Piroska — Winkler Tamás (II—III. agr.-szoc.): „Összepofozni egy második Amerikát?" Gazdaságszociológiai helyzetkép az ország csücskéből.

SZOCIOLÓGIA II. SZEKCIÓ

I. + különdíj:

Kisgyörgy Éva (III. külg.-szoc.): Peller László (ELTE ÁJTK IV.): Tékozlók vagy eltékozoltak? (Deviáns fiatalok és deviáns intézmények vizsgálata).

II. Domján Anna (IV. áf.): Magyar narancs. A Bakonyszombathelyi Általános Művelődési Központ.

III. Szántó Zoltán (V. tan. A-szoc.): Terminológiai és metodológiai adalékok a társadalmi mobilitás fogalmának értelmezéséhez.

Különdíj: Sass Magdolna — Kovács Judit (IV. külg.-szoc., pü.-szoc.): „Aztán lőn az IGE". Irodalomtámogatás régen és ma.

SZOCIOLÓGIA III. SZEKCIÓ

II. Kisgyörgy Ilona — Papp Andrea (IV. agr.-szoc.): Második gazdaság, mezőgazdasági kistermelés.

Különdíj: Csizmadia Katalin (V. tan. A-szoc.): A munkához és a munkahelyhez kötődő értékorientációk vizsgálata egy budapesti nagyvállalat dolgozóinál.

Különdíj: Gille Zsuzsanna (IV. közl.-szoc.): A munka elidegenedéséről a számok tükrében.

PEDAGÓGIA-SZEKCIÓ

I. Bondár Anna — Hogyjan Ildikó (IV. tan. B.): Szociometriai vizsgálat (esettanulmány).

III. Hogyján Ildikó (IV. tan. B.): Egy felsőkereskedelmi iskola az 1920-as évek derekán.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS- ÉS KÖRNYEZETVÉDELEM-SZEKCIÓ

II. + különdíj:

Halász József — Fent Gyula (II. ip., külg.): A Gabčikovo—Nagymarosi vízlépcsőrendszer építésének problémái és várható hatásai.

II. Tóth Mária — Varga Horváth Viktória (III. kg.): Az idegenforgalom hatása a településfejlesztésre különös tekintettel a főváros jelenére és jövőjére.

TECHNOLÓGIA-SZEKCIÓ

I. Galba Erika (II. ip.): Az ipari robotok alkalmazásának gazdasági elemzése.

II. Halász József (II. ip.): Atomerőművek víztechnológiái és környezeti hatásai (+ különdíj).

II. Kiss László (II. ip.): A Mátravidéki Fémművek műszaki fejlesztési tevékenysége.

KVANTITATÍV ELEMZÉSEK-SZEKCIÓ

II. Dalkó Viktória (V. tg.): Mérleg adatok készletszempontú elemzése 1971—1984.

II. Gulyás Éva — Farkas Tünde (IV. tan. B.): 1986-ban az MKKE-n felvételizett tanulók adatainak statisztikai elemzése és összehasonlítása a korábbi évek eredményeivel.

III. Molnár László — Réz András (III. tg.-szoc.): Az ír modernizáció (1949—79).

Különdíj: Dénes Ferenc (IV. tg.): „Majd megnövök én" (A vállalati növekedés matematikai-statisztikai vizsgálata).

SZÁMÍTÁSTECHNIKA- ÉS INFORMATIKASZEKCIÓ

I. Kovács Péter (IV. tg.): Az Apolló 64 basic bővítése.

III. Kovács Péter (IV. tg.): Numerikus módszerek Commodore 64-en.

Különdíj: Bóna Magdolna — Kiss Gábor (II. kg.): Az MKKE jegyzetellátói rendszerének informatikai elemzése.

A konferencia támogatói

Az MKKE 1987. évi TDK-konferenciája megrendezéséhez a következő intézmények nyújtottak anyagi támogatást: Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, Művelődési Minisztérium, KISZ KB Gazdaságpolitikai és Érdekvédelmi Osztály, Magyar Nemzeti Bank, Országos Kereskedelmi és Hitelbank, Magyar Hitelbank, Általános Értékforgalmi Bank, Budapest Bank, Magyar Külkereskedelmi Bank, Innofinanos Általános Innovációs Pénzintézet, Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, Országos Tervhivatal, Országos Tervhivatal Tervgazdasági Intézete, Központi Statisztikai Hivatal, Skála-Coop, Hungarocamion, Budapesti Közlekedési Vállalat, (ÉPFU), Számítástechnikai Alkalmazási Vállalat, Matematikai és számítástudományi intézet, Mezőgazdasági gazdaságtana tanszék, Ipari üzemszervezés tanszék, Technológia tanszék, Külkereskedelem gazdaságtana tanszék, Ipargazdaságtan tanszék, Piackutató tanszék, Szociológiai tanszék, Gazdaságtörténet tanszék, Vállalatgazdasági kutatócsoport, Nemzetközi politikai és stratégiai kutatócsoport, Economix Kisszövetkezet Universitas szakcsoport, Economix Kisszövetkezet Econoware szakcsoport, egyetemi KISZ-bizottság.

KDC, közművelődési törvény, filmstúdió

A Közművelődési Bizottság április 22-én megvitatta a Közgáz Diákcentrum beszámolóját. Mint ismeretes, a KDC eddig 4 nagy és három kis rendezvényt tartott az egyetem főépületében, s további tervük e tanévben még három nagy és egy kis rendezvény lebonyolítása. A félév folyamán eddig négyszázhatvanhárman váltottak tagsági igazolványt a KDC-be, közülük 200 a diák (a közgázosoknak nem kell tagsági). A klub a nyitórendezvényt kivéve az összes eddigit kisebb-nagyobb veszteséggel zárta. Ennek okát két tényezőben látják: egyrészt még mindig igen magasak a költségek, például az ügyeleti személyzet díja, másrészt — a KFT nyitókoncertjét kivéve — a vártnál alacsonyabb a nézőszám, s így a bevétel is. A hiányt a klub reklámbevételekből pótolja.

A vita során derült ki, hogy egy rendezvény rezsiköltsége 40-50 ezer forint az együttesek fellépti díján és a technikai berendezések bérleti díján túl.

A Közművelődési Bizottság a KDC eddigi tevékenysége alapján bizalmat szavazott a további működéshez, miközben javasolta a kis és nagy rendezvények összeolvasztását a következő félévben. A klub elszámolási rendszerében az állami felügyeletet a jövőben az egyetem a Közművelődési Titkárságon keresztül gyakorolja, a belső revizor segítségével.

A Közművelődési Bizottság támogatta a klub kérését, hogy munkájukat önálló helyiségben szervezhessék, azzal a kikötéssel, hogy azt — megfelelő időbeosztással — más öntevékeny csoportok tagjai is használhassák.

A bizottság megtárgyalta, hogy az egyetemi tanács hallgatói tagozatában a közművelődés is képviselje magát, s úgy döntött, hogy a Rajk László Szakkollégium közművelődési felelősét javasolja erre a munkára. A bizottság bizottságot alapított a közművelődési törvény adaptálására, és munkájuk határidejét május 15-ében szabta meg.

Végül a bizottság egyelőre elutasította a Jazz klub technikaieszköz-igényét azzal, hogy a kérdésre szeptemberben visszatérnek, addig más megoldáson kell gondolkodni.

A Közművelődési Bizottság nagyra értékelte az egyetem Amatőrfilm Stúdiójának munkáját, s gratulált közelmúltban kapott Nívódíjukhoz.

A. B.

Pályázati felhívás!

Az MKKE KISZ-bizottsága a küldöttgyűlés határozatának megfelelően pályázatot hirdet a KISZ-bizottság mellett működő szervező bizottság vezetésére.

A szervező bizottság vezetőjének feladata a KISZ által rendezett programok szervezése, előkészítése, lebonyolítása; az ehhez szükséges anyagi és tárgyi feltételek előteremtése; a tevékenységcentrumok feladatainak segítése, koordinálása; a KISZ-bizottság működéséhez szükséges technikai feltételek biztosítása (ülések előkészítése, táborok és más programok szervezése, kiadványok menedzselése stb.).

A bizottság vezetője munkakörét főállásban, a Budapesti KISZ-bizottság alkalmazottjaként az MKKE KISZ-bizottságán látja el. Munkahelyi vezetője az MKKE KISZ-titkára, fizetése: várhatóan 6—6500 forint. Működésének pénzügyi felügyeletét a pénzügyi ellenőrző bizottság látja el.

Pályázati feltételek: pályázhat az MKKE bármely jelenlegi vagy volt hallgatója (hallgatók megválasztása esetén a KISZ-bizottság támogatja az évhalasztás engedélyezését), oktatója vagy dolgozója; erkölcsi fedhetetlenség; KISZ-tagság; szervezési tapasztalatok.

A pályázat benyújtásakor kérjük, hogy a pályázó részletesen írja le eddig végzett munkáját, és azt, hogy a fent jelzett munkakör elnyerése esetén milyen ötleteket valósítana meg.

A pályázat benyújtási határideje 1987. május 13., 12 óra, Horváth Gyula KISZ-titkárnál személyesen. A pályázatokat az MKKE KISZ-bizottsága 1987. május 14-i ülésén értékeli. A szervezési bizottság vezetője főállásban 1987. július 1-jén kezdi meg tevékenységét.

KISZ-bizottság

Pótjelentkezés építőtáborba

A Nemzetközi Szakbizottság pótjelentkezést hirdet a következő nyári építőtáborokba: Helsinkibe 1 személy, Leningrádba 4 személy, Irkutszkba 1 személy és Berlinbe 1 személy jelentkezését várja a KISZ-bizottság május 12-ig.

Hallgatói tudományos tanács

Az egyetemeken működő hallgatói szakmai szervezeteket (TDK, szakkollégiumok, AIESEC stb.) képviselő önkormányzati testület, a hallgatói tudományos tanács április végi ülésének középpontjában — kényszerűen — a pénzügyek álltak.

A hallgatói tudományos munkára felhasználható központi pénzösszegek ugyanis annak ellenére, hogy az egyetemi részesedési alapból való támogatás, valamint a TDK vállalati, tanszéki támogatása 1987-ben növekedett — nem nőttek nagyobb mértékben, mint a hallgatói tudományos csoportok és kezdeményezések száma, illetve az egyetemi TDK költségei. Így az egyes szakmai csoportok várhatóan nagyjából ugyanannyi pénzt tudnak csak kapni a HTT 1987-es pályázatán, mint az előző évben. Ezért Hegedüs István (ECONOMIX) vezetésével a HTT néhány tagja konkrét, szervezett kereteket dolgoz ki a hallgatói szakmai öntevékenység elégséges anyagi fedezetének (benne a HTT-, illetve a TDK-munka szervezése szükséges anyagi elismerésének), valamint szakmai menedzselésének megteremtésére.

A HTT egyebek mellett állást foglalt arról is, hogy a HTT jelenlegi szervezeti keretei — az új minisztériumi TDK-jogszabály megjelenése után is — megfelelőek, a HTT működését azonban lényegesen javítani kell.

Tekintettel arra, hogy a TDK-konferenciát anyagilag támogató tanszékek, vállalatok befizetéseinek összege, valamint a TDK költsége még nem állapítható meg pontosan, a HTT 1987-es pénzfelosztását szolgáló

pályázat

kiírására csak most kerülhet sor. A pályázati kérelmeknek tartalmazniuk kell az igényelt összeg mellett a szakmai csoport, kezdeményezés ez évi részletes terveit és azok költségeit, továbbá természetesen a HTT 1986-os pályázatán elnyert összegnek részletes, az elfogadott pályázati kérelemnek megfelelő elszámolását. 1987. évi pályázati kérelmeket május 31-ig a KISZ-bizottság helyiségében lehet benyújtani. A döntésre előreláthatóan június 10-én kerül sor a HTT ülésén, valamennyi igénylő részvételével.

B.

Április 4-i kitüntetés

Múltkori számunkból kimaradt az április 4-e alkalmából kitüntetettek névsorából Baktai Ervinné, az szb tagja, aki Kiváló Munkáért kitüntetésben részesült.

Ezúton gratulálunk neki.

Szépséghiba?!

Az elmúlt napok csapadékos időjárása egy kicsit régi épület és aula hangulatába vitt vissza. Tudniillik az újjáépített aulában több helyütt kis víztócsák okoztak meglepetést a gyönyörű üvegtető ugyanis itt-ott beázott...

Tehát már az újon is lehet mit javítani?

Figyelem!

A júniusi tanulmányi ösztöndíjak és szociális támogatások, a rendkívüli szociális támogatások, a májusi és júniusi jövedelem-kiegészítések (húspénz), valamint az április—júniusi húspénznövekmények (60 Ft-ok) kifizetése május 25., 26., 27-én, tehát vizsgaidőszakban lesz.

Az ipar karon a másod- és harmadéves csoportok ösztöndíj-kifizetése ismét zökkenőmentesen zajlott le. Valószínű, hogy a kedvező tapasztalatok után, jövőre az egész egyetemen megvalósítjuk ezt az elosztási formát. Köszönetet szeretnék mondani a gazdasági hivatal munkatársainak azért a munkáért, amivel az állami támogatások elosztását megkönnyítő új módszer kipróbálását segítették. Köszönjük!

Geiszlinger

KÖZGAZDÁSZ

Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Felelős szerkesztő:
Farkasinszkyné Halay Edit
Szerkesztőség:
1093. Budapest IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 174-548
Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII, Blaha Lujza tér 3.
Felelős kiadó:
VÁGNER FERENC
vezérigazgató
87—4617
Szikra Lapnyomda
Felelős vezető:
CSÖNDES ZOLTÁN
vezérigazgató